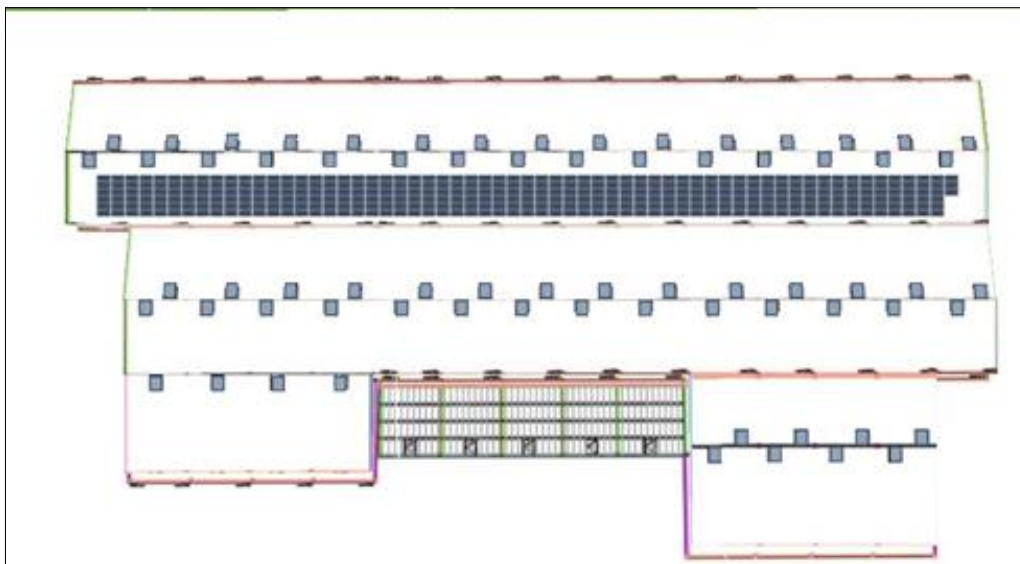

“RIZAM HOLDING” SH.P.K.

Mamushë, Prizren

**RAPORT I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDIS PËR VENDOSJEN E
PANELEVE DIELLORE FOTOVOLTAIKE ME KAPACITET 199.65 KVp, MBI
PALLATIN 02-ZONA KULMI JUGLINDOR NGA KOMPANIA “RIZAM HOLDING”
SH.P.K., PRIZREN**

Prizren, Dhjetor – 2024

**RAPORT I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDIS PËR VENDOSJEN E
PANELEVE DIELLORE FOTOVOLTAIKE ME KAPACITET 199.65 KVp, MBI
PALLATI 02-ZONA KULMI JUGLINDORE NGA KOMPANIA “RIZAM HOLDING”
SH.P.K., PRIZREN**

Numri i ngastrave: 02087-0, 02088-0, 02089-0, 02090-0, 02091-0, 02092-0, 02093-0 dhe
02094-0, Zona kadastrale Piranë

Emri i kompanisë Investuese:	“RIZAM Holding” Sh.p.k.
Adresa:	Mamushë- Prizren
Tel:	+383 44 501 628
Email:	rizam_holding@hotmail.com
Personi Përgjegjës i kompanisë: Emri Mbiemri,	Raif Morina
Dt. 04/11/2024	_____ Nënshkrimi dhe Vula

Hartuese e Raportit të VNM-së:	BSC. HIDRO. BLERINA BAJRAKTARI
Adresa:	Prishtinë
Tel:	+383 49 588 634
Email:	Blerinabajraktari1@gmail.com
Dt. 04.11.2024	_____ Nënshkrimi

Prizren, Dhjetorë – 2024

Përmbajtja:

1.	HYRJE	1
1.1	Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor	1
1.2	Përputhja me Legjislacionin dhe Rregulloret.....	1
1.3	Vlerësimi Ekonomik dhe Social.....	1
1.4	Ndikimi në Infrastruktura dhe Planifikimi Urban	1
1.5	Përfitimet për Qëndrueshmërinë dhe Energjinë e Gjelbër	1
1.6	Shëndeti dhe Siguria e Publikut	2
1.7	Monitorimi dhe Raportimi	2
a)	Vendndodhja e Projektit.....	2
b)	Përshkrimi i veçorive Fizike të Projektit	5
c)	Përshkrimi i projektit	7
d)	Përshkrimi i veçorive kryesore të fazës operative të projektit.....	12
e)	Përlllogaritja sipas llojit dhe sasisë, të mbetjeve dhe emetimeve të pritura gjate fazës së ndërtimit dhe operimit	14
2.	KORNIZA LIGJOR PËR HARTIMIN E RAPORTIT TË VNM-së	16
3.	PËRSHKRIMI I ALTERNATIVAVE TE ARSYESHME PËR PANELET DIELORE MBI OBJEKTIN E DEPOS "RIZAM Holding" SH.P.K.....	17
4.	GJENDJA AKTUALE E MJEDISIT	20
4.1	Ndotësit Kryesorë.....	20
4.2	Transporti rrugor	21
4.3	Mbeturinat e ngurta.....	21
4.4	Ndotësit nga burimet agro-kemikale	21
4.5	Hidrografia	22
4.6	Ndryshimet natyrore.....	23
5.	IDENTIFIKIMI DHE PËRSHKRIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS	23
5.1	Ndikimet në ajër	23

5.2	Ndikimet në tokë	23
5.3	Ndikimet në ujë	24
5.4	Ndikimet në peizazh, florë dhe faunë.....	24
5.5	Ndikimet në vendbanime dhe popullatë.....	24
5.6	Ndikimet nga zhurma	24
5.7	Ndikimet në raste të aksidenteve mjedisore	25
5.8	Erozioni	26
5.9	Pasuritë Materiale.....	26
5.10	Trashëgimia Kulturore.....	26
6.	PËRSHKRIMI I PASOJAVE TË MUNDËSHME NË MJEDIS	27
7.	PERSHKRIMI I METODAVE PËR VLERSIMIN E PASOJAVE MJEDISORE	28
8.	PERSHKRIMI I MASAVE.....	30
8.1	Masa për Reduktimin e Ndikimeve në Ajër	30
8.2	Masa për Reduktimin e Ndikimeve në Ujë	31
8.3	Masa për Reduktimin e Ndikimeve në Tokë	31
8.4	Masa për Mbrojtjen e Biodiversitetit	31
8.5	Masa për Reduktimin e Zhurmës	31
8.6	Masa për Menaxhimin e Riskut nga Aksidentet.....	32
8.7	Masa për Përmirësimin e Efiçencës Energjitike	32
8.8	Komponentë mjedisore, potenciali për ndikim, veprimet që shkaktojnë ndikimet dhe masat për parandalimin e këtyre ndikimeve	32
8.9	Menaxhimi i mbeturinave	34
9.	PËRSHKRIMI I PASOJAVE NEGATIVE MJEDISORE	35
10.	MONITORIMI DHE RAPORTIMI.....	35
11.	PËRMBLEDHJE E PËRGJITHËSHME.....	35
12.	ANALIZA KOST – BENEFITE E PROJEKTIT:	37
13.	LITERATURA E PERDORUR	38

Lista e Figurave:

Figura 1 Shtrirja hapësinore e Lokacionit të Kompanisë "REZAM Holding" Sh.p.k. ku do të vendosën panelet diellore.....	3
Figura 2 Lokacioni i kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K. sipas pzhk – tokë bujqësore, kategoria 2.....	3
Figura 3 Lokacioni i Kompanisë "RIZAM Holding" sh.p.k. nga komuna e Prizrenit	4
Figura 4 Ortofoto e parcelave ku ushtrohet veprimtaria e kompanisë.....	4
Figura 5 Planvendosja e PV Sistemit mbi objektin e kompanisë "RIZAM Holding" Sh.p.k....	7
Figura 6 Diagrami skematik i impiantit fotovoltaik te vendosur mbi objektin e kompanisë "RIZAM Holding" Sh.p.k.	8
Figura 7 Lloji i panelet qe është përdorur dhe specifikat e tij	8
Figura 8 Inverteret te cilët do të përdoren tek projekti i impiantit fotovoltaik	9
Figura 9 Struktura mbështetëse dhe sistemi i montimit.....	9
Figura 10 Orientimi i paneleve diellore fotovoltaike dhe kapaciteti i tyre	11
Figura 11. Hidrografia e Komunës së Prizrenit	22

1. HYRJJE

Qëllimi i një Raporti të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis (VNM) për prodhimin e energjisë elektrike me anë të paneleve solare diellore të cilat do të vendosen mbi ndërtesën 02-zona kulmi juglindore nga kompania “RIZAM Holding” Sh.P.K. në Mamushë të Prizrenit, është shume planesh dhe përfshin disa aspekte kryesore:

1.1 Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor

Identifikimi i Ndikimeve Pozitive dhe Negative: Raporti VNM ka për qëllim të identifikojë ndikimet pozitive dhe negative që instalimi i paneleve solare mund të ketë në mjedisin përreth fabrikës, përfshirë ndikimet në cilësinë e ajrit, ujërave dhe tokës.

Reduktimi i Ndikimeve Negative: Propozimi i masave për minimizimin e ndikimeve negative të mundshme, duke përfshirë menaxhimin e mbetjeve, trajtimin e ujërave dhe parandalimin e ndotjes së tokës.

1.2 Përputhja me Legjislacionin dhe Rregulloret

Respektimi i Ligjeve Mjedisore: Sigurimi që projekti për vendosjen e paneleve solare të jetë në përputhje me legjislacionin dhe rregulloret mjedisore të Kosovës dhe standardet ndërkombëtare.

1.3 Vlerësimi Ekonomik dhe Social

Kostot dhe Përfitimet Ekonomike: Analiza e kostove dhe përfitimeve ekonomike të projektit, përfshirë kursimet në faturat e energjisë dhe përfitimet afatgjata të investimit në energji të renovueshme.

Ndikimi në Komunitet: Vlerësimi i ndikimit social dhe ekonomik të projektit në komunitetin lokal, duke përfshirë krijimin e mundësive të reja të punësimit dhe përmirësimin e cilësisë së jetës.

1.4 Ndikimi në Infrastruktura dhe Planifikimi Urban

Integrimi me Infrastrukturën Ekzistuese: Sigurimi që instalimi i paneleve solare integrohet mirë me infrastrukturën ekzistuese të fabrikës dhe nuk shkakton probleme strukturore ose operacionale.

1.5 Përfitimet për Qëndrueshmërinë dhe Energjinë e Gjelbër

Promovimi i Energjisë së Gjelbër: Ndhma në promovimin e burimeve të energjisë së rinovueshme dhe përmirësimi i qëndrueshmërisë mjedisore të kompanisë.

Reduktimi i Gjurmës së Karbonit: Vlerësimi i kontributit të projektit në reduktimin e gjurmës së karbonit dhe përmirësimin e efikasitetit energjetik të fabrikës.

1.6 Shëndeti dhe Siguria e Publikut

Siguria e Punonjësve dhe Publikut: Vlerësimi i ndikimit të projektit në shëndetin dhe sigurinë e punonjësve dhe publikut, duke përfshirë masat për të parandaluar rreziqet e mundshme të sigurisë.

Trajnimi dhe Edukimi: Propozimi i programeve të trajnimit dhe edukimit për punonjësit për të siguruar operimin e sigurt dhe efektiv të sistemit të paneleve solare.

1.7 Monitorimi dhe Raportimi

Planifikimi i Monitorimit: Vendosija e një plani për monitorimin e ndikimeve mjedisore të projektit pas instalimit të paneleve solare për të siguruar që masat të janë efektive.

Raportimi Periodik: Përgatitja e raporteve periodike për të dokumentuar performancën mjedisore dhe përputhjen me masat e përcaktuara në raportin VNM.

Në përgjithësi, qëllimi i një Raporti të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis do të sigurojë një analizë të plotë dhe të detajuar të të gjitha aspekteve të projektit për vendosjen e paneleve solare mbi ndërtesën 02-zona kulmi juglindore nga kompania **“RIZAM Holding” Sh.P.K.**, duke përfshirë ndikimet mjedisore, ekonomike, sociale dhe operationale, dhe të propozojë masa për menaxhimin e këtyre ndikimeve në mënyrë të qëndrueshme dhe të sigurt.

Duke u bazuar në Ligjin me nr. 08/L-181 për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, kompania **“RIZAM Holding” Sh.P.K.**, me pronar Raif Morina, i cili ka angazhuar personin fizik të licencuar për hartimin e raportit të VNM -së për të filluar përgatitjen e Raportit të Vlerësimit të ndikimit në Mjedis për ndërtimin e paneleve solare diellore te cilat do të vendosen mbi pallatin 02-zona kulmi juglindor.

Ky raport është hartuar duke u bazuar në Ligjin nr. 08/L-181 për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, Shtojca 4.

Po ashtu qëllimi kryesor i këtij raporti të VNM-së është identifikimi i ndikimeve të mundshme në mjedis me qëllim të ndërmarrjes së masave të nevojshme për ti minimizuar ndikimet negative në Mjedis.

a) Vendndodhja e Projektit

Kompania **“RIZAM Holding” Sh.P.K.**, ndodhet ne Komunën e Prizrenit, me lokacion në ngastrat kadastrale nr. 02087-0, 02088-0, 02089-0, 02090-0, 02091-0, 02092-0, 02093-0, dhe 02094-0, Zona kadastrale Piranë.

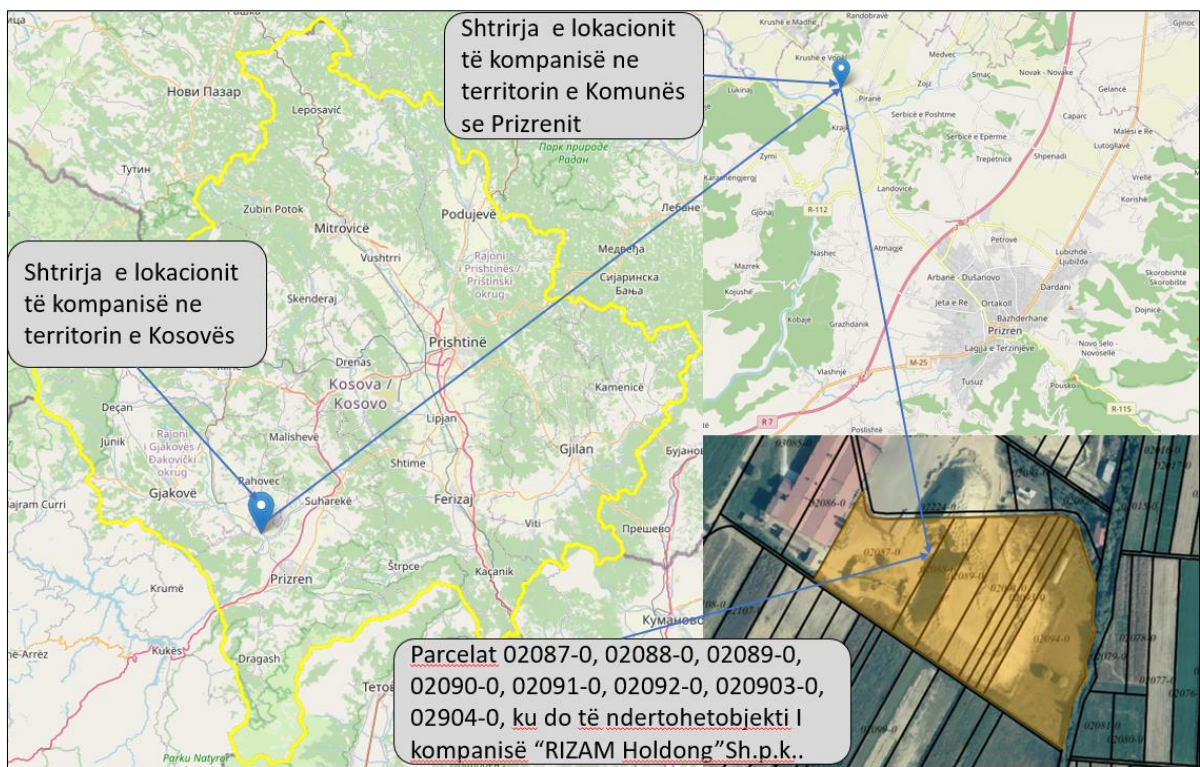

Figura 1 Shtirirja hapësinore e Lokacionit të Kompanisë "REZAM Holding" Sh.p.k. ku do të vendosën panelet diellore

Lokacioni ku është planifikuar ndërtimi i Paneleve solare Fotovoltaike mbi ndërtesën 02-zona kulmi juglindore, gjendet ne pjesën veriore te komunës se Prizrenit, ne afërsi te rrugës Prizren - Gjakovë, dhe sipas planit zhvillimor komunal, lokacioni ku zhvillohet veprimtaria e kompanisë është zone bujqësore e rangut 2.

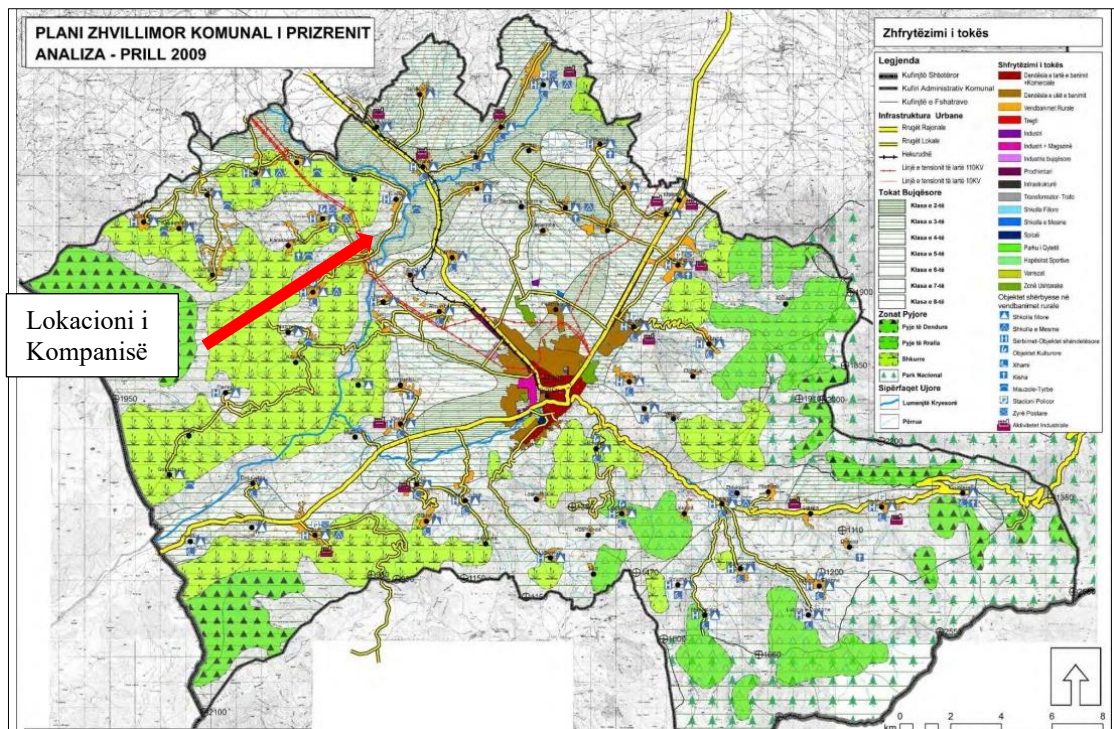

Figura 2 Lokacioni i kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K. sipas pzhk – tokë bujqësore, kategoria 2

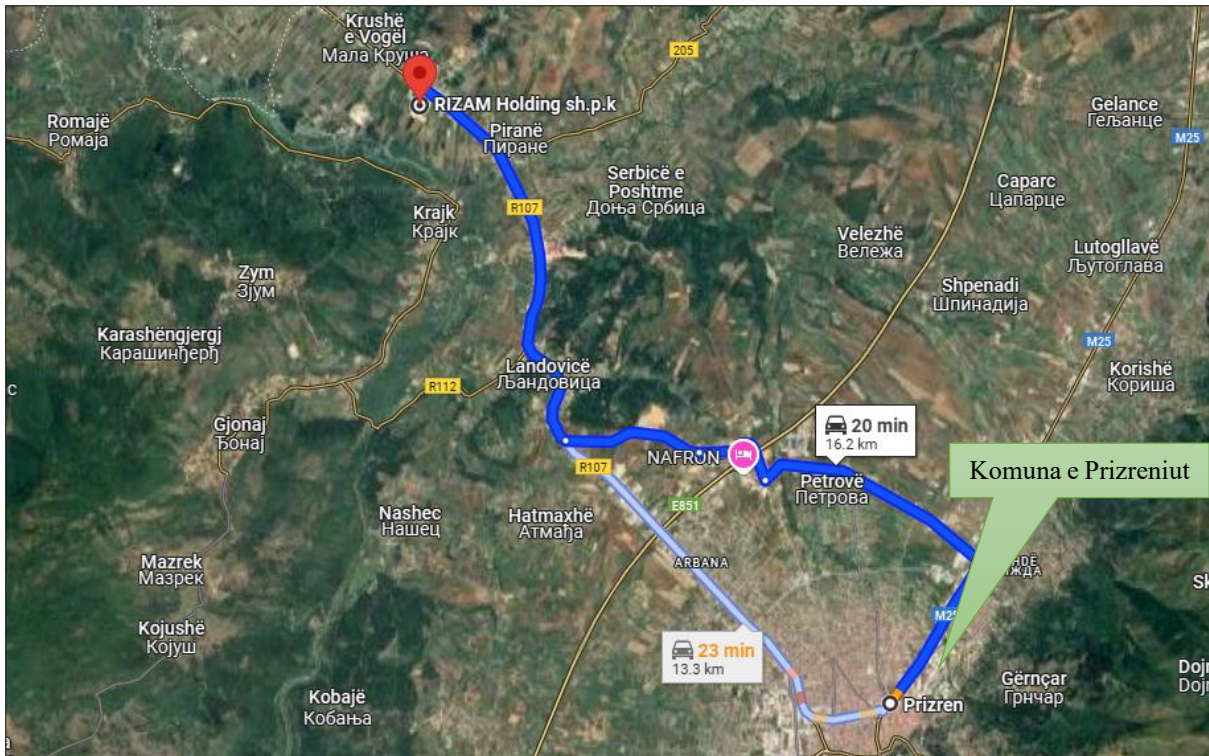

Figura 3 Lokacioni i Kompanisë "RIZAM Holding" sh.p.k. nga komuna e Prizrenit

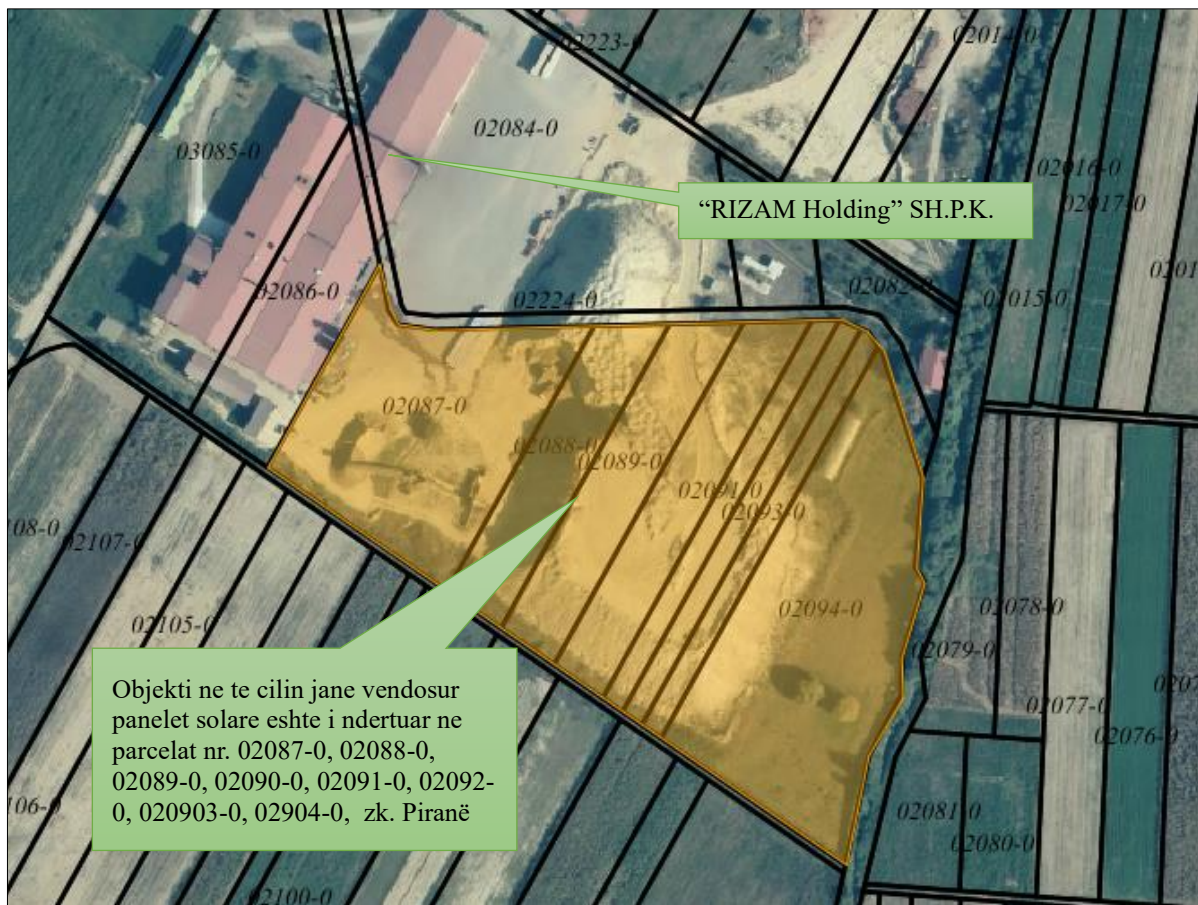

Figura 4 Ortofoto e parcelave ku ushtrohet veprimtaria e kompanisë

b) Përshkrimi i veçorive Fizike të Projektit

Përshkrimi i veçorive fizike të projektit të vendosjes së paneleve diellore mbi objektin e ndërtesës 02 "RIZAM Holding" Sh.P.K., për prodhim të energjisë elektrike përfshin disa aspekte të rëndësishme që duhet të merren parasysh për të siguruar një instalim të suksesshëm dhe efikas. Këto aspekte përfshijnë vendndodhjen, madhësinë dhe kapacitetin e sistemit, përbërësit kryesorë, integrimin me infrastrukturën ekzistuese dhe masat për mirëmbajtje dhe siguri.

1. Vendndodhja dhe Orientimi

- **Lokacioni:** Panelet diellore do të vendosen mbi çatinë e objektit të ndërtesës 02 "RIZAM Holding" Sh.P.K. në Prizren.
- **Orientimi dhe Këndet e Instalimit:** Panelet diellore do të orientohen drejt sipas ndërtimit të qetisë për të maksimizuar ekspozimin ndaj diellit. Këndi i instalimit do të përshtatet për të arritur efikasitetin maksimal të prodhimit të energjisë diellore.

2. Madhësia dhe Kapaciteti i Sistemit

- **Madhësia e Sistemit:** Projekti përfshin instalimin e një numri të caktuar panelesh diellore një sipërfaqe totale që mbulon një pjesë të konsiderueshme të çatisë së fabrikës.
- **Kapaciteti i Sistemit:** Kapaciteti total i instaluar i sistemit diellor do të jetë i përcaktuar nga fuqia nominale e paneleve diellore (e matur në kilovat-peak, kWp). Për shembull, një sistem me një kapacitet prej 199.65 kWp do të përbëhet nga panele që gjenerojnë energji të mjaftueshme për të mbështetur një pjesë të konsumit të energjisë së fabrikës.

3. Përbërësit Kryesorë të Sistemit

- **Panelet Diellore:** Do të përdoren panele fotovoltaike të cilësisë së lartë, të cilat konvertojnë energjinë diellore në energji elektrike.
- **Inverterët:** Inverterët janë komponentët që konvertojnë energjinë elektrike të prodhuar nga panelet (DC) në energji të përdorshme nga rrjeti elektrik i fabrikës (AC).
- **Strukturat Mbështetëse:** Strukturat mbështetëse do të jenë të qëndrueshme dhe të projektuar për të mbajtur panelet diellore në vend, duke rezistuar ndaj kushteve të motit si era dhe bora.
- **Kabllo dhe Përçuesit:** Kabllot do të përdoren për të lidhur panelet me inverterët dhe me sistemin elektrik të fabrikës, duke siguruar transferimin e sigurt dhe efikas të energjisë.

4. Integrimi me Infrastrukturën Ekzistuese

- **Ndërlidhja me Rrjetin Elektrik të Fabrikës:** Sistemi diellor do të integrohet me rrjetin elektrik ekzistues të fabrikës, duke lejuar përdorimin e energjisë së prodhuar nga panelet për operacionet e përditshme të fabrikës.
- **Sistemi i Monitorimit:** Instalimi i një sistemi të monitorimit për të ndjekur performancën e paneleve diellore dhe për të identifikuar problemet potenciale në kohë reale.

5. Masat për Mirëmbajtje dhe Siguri

- **Mirëmbajtja e Paneleve:** Rregullimi i rutinave të mirëmbajtjes për të pastruar dhe inspektuar panelet diellore, duke siguruar funksionimin optimal dhe jetëgjatësinë e tyre.
- **Siguria e Instalimit:** Marrja e masave për të siguruar instalimin e sigurt të paneleve diellore, përfshirë përdorimin e pajisjeve të sigurta të montimit dhe ndjekjen e protokolleve të sigurisë gjatë instalimit dhe mirëmbajtjes.
- **Konsideratat Strukturore:** Vlerësimi i kapacitetit mbajtës të çatisë së fabrikës për të siguruar që mund të mbajë peshën e paneleve dhe strukturave mbështetëse pa kompromentuar integritetin strukturor të objektit.

6. Përfitimet Shtesë dhe Përputhshmëria

- **Reduktimi i Kostove Operative:** Përdorimi i energjisë diellore do të ndihmojë në uljen e kostove operative të fabrikës duke ulur varësinë nga furnizuesit e jashtëm të energjisë.
- **Qëndrueshmëria Mjedisore:** Projekti kontribuon në qëndrueshmërinë mjedisore duke ulur emetimet e gazeve serrë dhe duke promovuar përdorimin e burimeve të rinovueshme të energjisë.
- **Përputhshmëria me Rregulloret:** Sigurimi që instalimi i paneleve diellore përputhet me të gjitha rregulloret lokale dhe ndërkombëtare, duke përfshirë standardet e sigurisë dhe mjedisit.

Duke përshkruar këto veçori fizike, projekti i vendosjes së paneleve diellore mbi objektin e ndërtesës 02 "RIZAM Holding" Sh.P.K. synon të ofrojë një zgjidhje të qëndrueshme dhe efikase për prodhimin e energjisë elektrike, duke maksimizuar përfitimet ekonomike dhe mjedisore për kompaninë dhe komunitetin përreth.

Ky projekt parashihet që të ketë ndikim minimal në mjedisin rrethues dhe gjithashtu do të ketë ndikim pozitiv në zhvillimin e punës së kompanisë.

c) Përshkrimi i projektit

Qëllimi kryesor i projektit është instalimi i një sistemi fotovoltaik për të prodhuar energji elektrike duke përdorur energjinë diellore. Kjo iniciativë synon të ulë varësinë e kompanisë nga burimet tradicionale të energjisë, të reduktojë kostot operative dhe të kontribuojë në mbrojtjen e mjedisit përmes reduktimit të emetimeve të gazrave serë.

Përshkrimi Teknik:

- **Kapaciteti i Sistemit: 199.65 kWp**

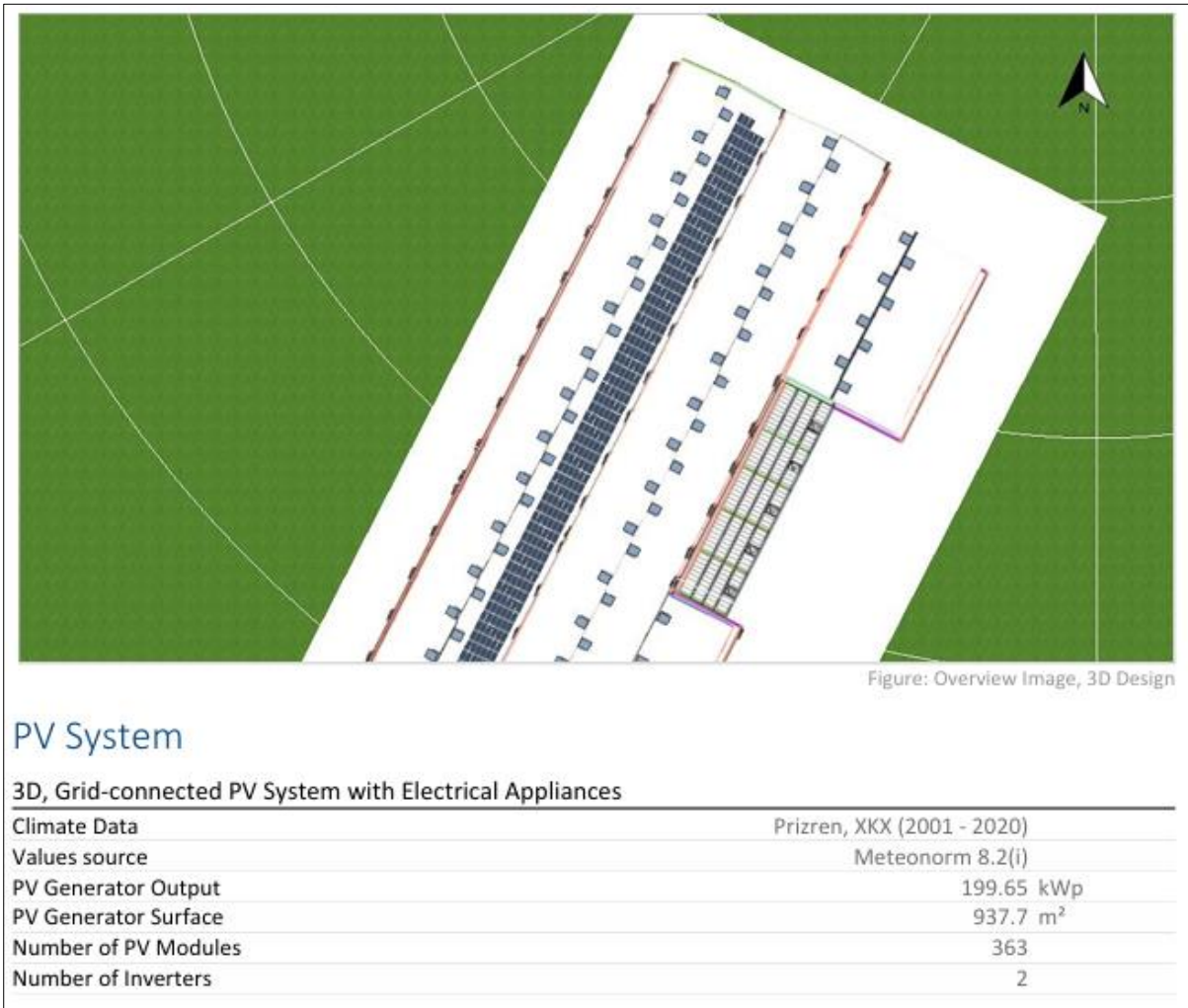

Figura 5 Planvendosja e PV Sistemit mbi objektin e kompanisë "RIZAM Holding" Sh.p.k.

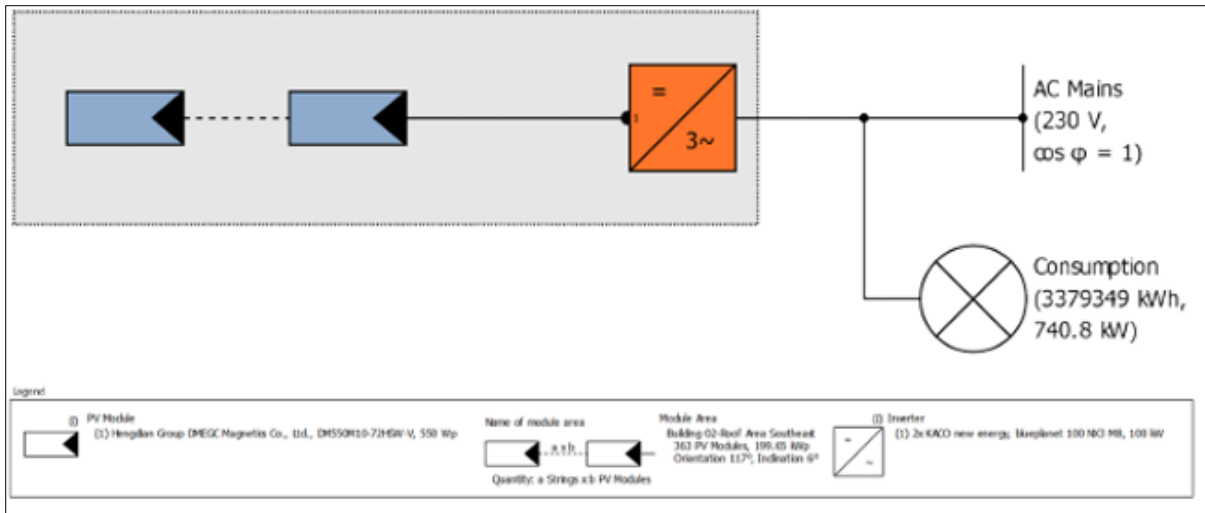

Figura 6 Diagrami skematik i impiantit fotovoltaik te vendosur mbi objektin e kompanisë "RIZAM Holding" Sh.p.k.

- **Lloji i Paneleve:** Panelet solare të përdorura janë panele fotovoltaike JSM 60 Cells Series te prodhuara në Kosovë nga Jaha Solar, të cilat konvertojnë energjinë diellore direkt në energji elektrike.

JAHA SOLAR

JSM 60 Cells Series

JM SERIES OF MONOCRYSTALLINE SOLAR MODULES

Proven Quality Made in Kosovo
Most advanced know-how combined with precision, innovation and solid workman-ship these are the characteristics of the Jaha Solar, headquartered in Prishtina (Kosovo). Jaha Solar has established itself as a leading supplier of high performance solar modules. Manufacturing facilities and strict quality management across the entire process chain are key to the high level quality of our modules. Our customers benefit from 100% assurance and reliability in all areas and on all aspects of our solar modules.

The Highlights

- 12-year product guarantee;
- 100% PID free;
- Proven German Quality of products;
- German and Italian Manufacturing facilities;
- Aluminium frame - 35 m, snow load class III;
- Maximum yield and high annual output;
- 12 - years product guarantee;
- 25 - year 80% power guarantee;
- Product made in Europe;

Manufactured and tested according to IEC 61215 and 61730 TUV-Nord certified

Basic Data

- Dimensions: (L) x (B) x (T);
- Weight: 17,5 kg;
- Number of cells: 60 Cells;
- Size: 158.75 mm x 158.75 mm;
- Cell material: Monocrystalline Si;
- Front cover: Solar glass;
- Backside film: polymer;
- Frame material: aluminum;
- Cable length: 1000 mm;
- Connector type: MC4 compatible;
- Bypass diodes: 3;
- IP 65;

Technical drawing dimensions: 1000 mm (height), 158.75 mm (width), 35 mm (thickness).

Figura 7 Lloji i panelet qe është përdorur dhe specifikat e tij

- **Vendosja e Paneleve:** Panelet do të instalohen mbi çatinë e objektit 02 i cili do të ndërtohet nga kompania "RIZAM Holding" Sh.P.K. në Prizren.
- **Inverterët:** Sistemi do të përfshijë inverterë për konvertimin e rrymës së drejtpërdrejtë (DC) të prodhuar nga panelet në rrymë alternative (AC) që mund të përdoret për konsum të brendshëm ose të dërgohet në rrjetin e energjisë.

Figura 8 Inverteret te cilët do të përdoren tek projekti i impiantit fotovoltaik

- **Struktura Mbështetëse:** Struktura mbështetëse për panelet do të jetë prej materialeve të qëndrueshme dhe të qëndrueshme ndaj kushteve atmosferike.
- **Sistemi i Monitorimit:** Një sistem i avancuar monitorimi do të instalohet për të mbikëqyrur performancën e paneleve dhe për të identifikuar shpejt çdo problem potencial.

Figura 9 Struktura mbështetëse dhe sistemi i montimit

Vendndodhja:

Projekti do të realizohet në çatinë e depos së kompanisë "RIZAM Holding" Sh.P.K., e cila është në procedurat e ndërtimit me lokacion në Prizren. Kjo zonë është e përshtatshme për vendosjen e paneleve solare për shkak të ekspozimit të mirë ndaj rrezeve të diellit dhe eksesis të lehtë për instalim dhe mirëmbajtje.

Komponentët Kryesorë të Projektit:**1. Panelet Fotovoltaike:**

Numri i paneleve dhe lloji i tyre është caktuar në bazë të kapacitetit të Lejuar nga KEDS dhe hapësirës së disponueshme mbi çati.

2. Inverterët:

- Inverterët janë zgjedhur duke u bazuar në kapacitetin total të sistemit dhe janë të certifikuar për efikasitet dhe siguri.

3. Struktura Mbështetëse:

- Struktura metalike që do të mbajë panelet në vend, e projektuar për të përballuar ngarkesat e erës dhe dëborës.

4. Sistemi i Kablllove:

- Kabllot elektrike që lidhin panelet me inverterët dhe sistemin e shpërndarjes së energjisë.

5. Sistemi i Monitorimit:

- Pajisjet e monitorimit për të mbikëqyrur prodhimin e energjisë dhe për të zbuluar anomalitë në kohë reale.

Procesi i Instalimit:**1. Planifikimi dhe Projektimi:**

- Hartimi i një plani të detajuar të instalimit dhe zgjedhja e komponentëve të përshtatshëm.

2. Përgatitja e Vendit:

- Inspektimi i çatisë dhe përgatitja e saj për vendosjen e strukturave mbështetëse.

3. Instalimi i Strukturave Mbështetëse:

- Vendosja e strukturave metalike që do të mbajnë panelet solare.

4. Montimi i Paneleve:

- Instalimi i paneleve fotovoltaike mbi strukturat mbështetëse.

5. Lidhja Elektrike:

- Instalimi i inverterëve dhe lidhja e paneleve me sistemin elektrik të ndërtesës.

6. Testimi dhe Komisioni:

- Testimi i sistemit për të siguruar funksionimin e duhur dhe integrimin me rrjetin e energjisë.

Përfitimet e Projektit:

- **Reduktimi i Emisioneve:** Ulja e emetimit të CO₂ dhe ndotësve të tjerë duke zëvendësuar energjinë nga burimet fosile me energjinë diellore.
- **Kursimi i Energjisë:** Ulja e kostove operative për kompaninë përmes prodhimit të energjisë elektrike të pastër.
- **Përmirësimi i Qëndrueshmërisë:** Rritja e qëndrueshmërisë mjedisore të kompanisë dhe kontribuimi në qëllimet e energjisë së rinovueshme.
- **Përfitimet Ekonomike:** Përfitimi nga skemat e subvencionimit dhe stimulimeve për energjinë e rinovueshme.

Projekti për vendosjen e impiantit fotovoltaik me kapacitet 199.65 kWp mbi çatinë e depos përfaqëson një hap të rëndësishëm drejt përmirësimit të qëndrueshmërisë mjedisore dhe ekonomike të kompanisë. Me një planifikim dhe zbatim të kujdesshëm, ky projekt do të sjellë përfitime të mëdha në aspektin e kursimeve të energjisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

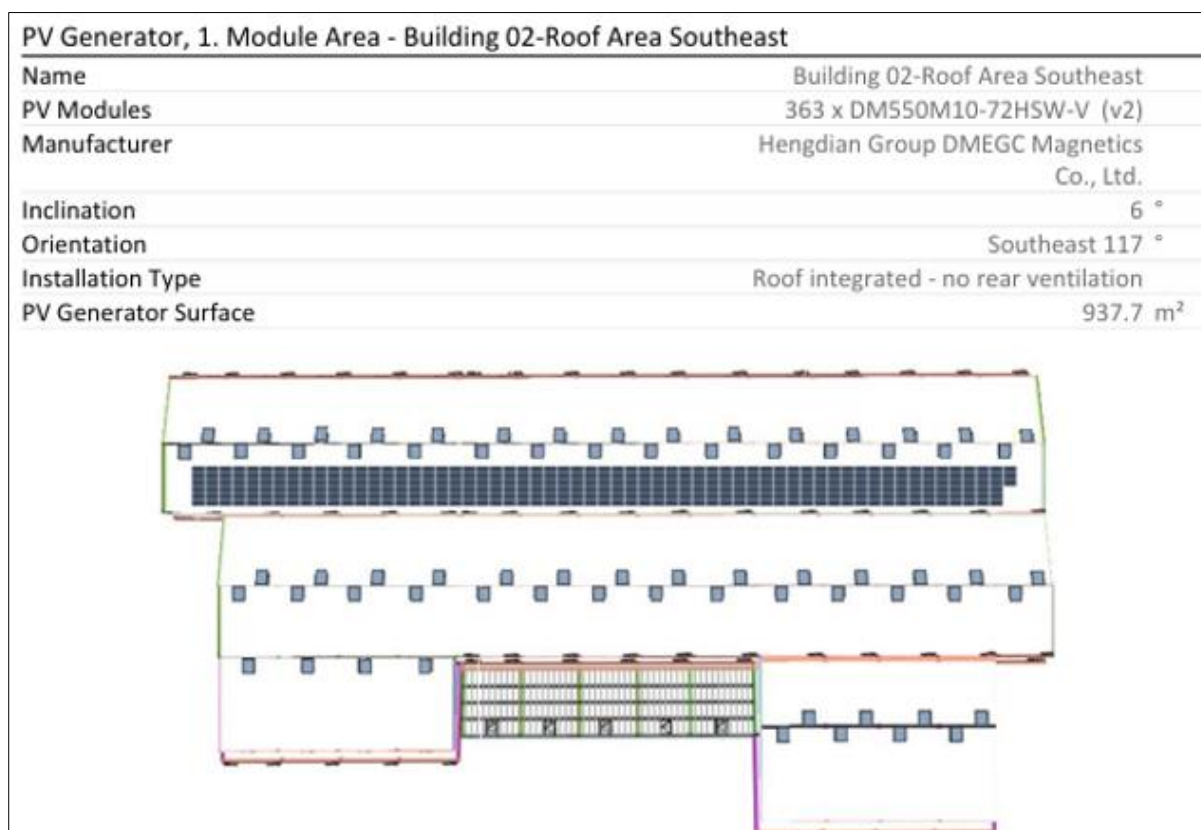

Figura 10 Orientimi i paneleve diellore fotovoltaike dhe kapaciteti i tyre

d) Përshkrimi i veçorive kryesore të fazës operative të projektit

Faza operative e projektit të vendosjes së paneleve diellore mbi objektin e depos "RIZAM Holding" SH.P.K., për prodhimin e energjisë elektrike përfshin aspekte të ndryshme që sigurojnë funksionimin efikas dhe të qëndrueshëm të sistemit.

Këto përfshijnë prodhimin e energjisë, mirëmbajtjen, monitorimin, menaxhimin e mbetjeve, si dhe integrimin me operacionet ekzistuese të fabrikës.

- Prodhimi i Energjisë Elektrike

Gjenerimi i Energjisë: Panelet diellore do të prodhojnë energji elektrike duke konvertuar energjinë diellore në energji elektrike përmes efektit fotovoltai. Kjo energji do të përdoret për të përmbushur kërkesat e energjisë të fabrikës "RIZAM Holding" SH.P.K. Sistemi do të jetë i dizajnuar për të operuar në kapacitet të plotë dhe për të arritur efikasitetin maksimal në prodhimin e energjisë, duke marrë parasysh kushte të ndryshme atmosferike dhe sezoni.

Mirëmbajtja e Rregullt: Kryerja e mirëmbajtjes periodike për të siguruar që panelet diellore dhe komponentët përkatës të sistemit janë në gjendje të mirë funksionale. Kjo përfshin pastrimin e paneleve, inspektimin e strukturave mbështetëse, dhe kontrollin e inverterëve.

Riparimet dhe Zëvendësimet: Menaxhimi i riparimeve dhe zëvendësimeve të komponentëve të dëmtuar ose të pa efikas, për të siguruar vazhdimësinë e prodhimit të energjisë pa ndërprerje të konsiderueshme.

- Monitorimi dhe Raportimi

Sistemet e Monitorimit: Instalimi i sistemeve të monitorimit të performancës për të ndjekur prodhimin e energjisë, konsumimin dhe efikasitetin e sistemit në kohë reale.

Raportimi i Performancës: Përgatitja e raporteve periodike për të dokumentuar performancën e sistemit, për të identifikuar trendet dhe për të bërë përmirësime të nevojshme.

- Menaxhimi i Mbetjeve

Riciklimi dhe Përdorimi i Mbetjeve: Zbatimi i praktikave për menaxhimin e mbetjeve të krijuara nga mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit, duke siguruar riciklimin dhe ripërdorimin e materialeve sa më shumë të jetë e mundur.

Trajtimi i Materialeve të Rrezikshme: Menaxhimi i duhur i materialeve të rrezikshme që mund të përdoren ose të gjenerohen gjatë fazës operative, në përputhje me rregulloret dhe standardet mjedisore.

- Integrimi me Operacionet e Fabrikës

Përdorimi i Energjisë së Prodhuar: Integrimi i energjisë së prodhuar nga panelet diellore në sistemin elektrik të fabrikës për të përmbushur kërkesat e brendshme të energjisë.

Mbikëqyrja e Ndikimit në Prodhimin Industrial: Sigurimi që operacionet e përditshme të fabrikës nuk ndikon në performancën e paneleve diellore dhe anasjelltas. Kjo përfshin koordinimin me aktivitetet e fabrikës për të minimizuar ndërprerjet dhe konfliktet.

- **Siguria dhe Trajnimi**

Masat e Sigurisë: Implementimi i masave të sigurisë për të mbrojtur punonjësit dhe pajisjet gjatë operimit të sistemit diellor. Kjo përfshin përdorimin e pajisjeve mbrojtëse dhe zbatimin e protokolleve të sigurisë.

Trajnimi i Punonjësve: Trajnimi i rregullt i punonjësve për mirëmbajtjen dhe operimin e sistemit diellor, duke siguruar që ata janë të pajisur me njohuritë dhe aftësitë e nevojshme për të menaxhuar sistemin në mënyrë efektive.

- **Përputhshmëria me Rregulloret**

Respektimi i Standardeve Mjedisore dhe të Sigurisë: Sigurimi që të gjitha operacionet e sistemit diellor janë në përputhje me rregulloret lokale dhe ndërkombëtare mjedisore dhe të sigurisë.

Auditimet dhe Inspektimet: Kryerja e auditimeve dhe inspektimeve të rregullta për të siguruar përputhshmërinë dhe për të identifikuar mundësitë për përmirësim.

Faza operative e projektit të vendosjes së paneleve diellore mbi objektin e depos "RIZAM Holding" SH.P.K., është kritike për sigurimin e një funksionimi të qëndrueshëm dhe efikas të sistemit diellor. Duke përfshirë aspekte të tilla si prodhimi i energjisë, mirëmbajtja, monitorimi, menaxhimi i mbetjeve, integrimi me operacionet e fabrikës, siguria dhe përputhshmëria me rregulloret, projekti siguron që të arrihen objektivat mjedisore dhe ekonomike të kompanisë.

Sa i përket komponentëve kryesore, për prodhimin e energjisë elektrike nga panelet diellore janë:

- Lënda e pare panelet diellore,
- Konstruksioni i paneleve,
- Kabllot,
- Inverteret.

e) **Përlllogaritja sipas llojit dhe sasisë, të mbetjeve dhe emetimeve të pritura gjatë fazës së ndërtimit dhe operimit**

Përlllogaritja e llojit dhe sasisë së mbetjeve dhe emetimeve të pritura gjatë fazës së ndërtimit dhe operimit të paneleve diellore mbi objektin e depos "RIZAM Holding" SH.P.K., është një komponent i rëndësishëm për menaxhimin e qëndrueshëm të projektit. Ja një përshkrim i detajuar i këtyre përlllogaritjeve:

Faza e Ndërtimit

1. Mbetjet e Ndërtimit

- **Materiale Ndërtimi të Pa Përdorura:** Mbetje nga panelet diellore, strukturat mbështetëse, kabllot dhe materialet tjera ndërtimore.
 - **Sasia e pritur:** Varion në varësi të madhësisë së projektit, por zakonisht përfshin disa qindra kilogramë materiale të ndryshme.
- **Ambalazhe dhe Paketime:** Kutitë, plastika dhe materiale tjera paketimi të përdorura për transportin e komponentëve.
 - **Sasia e pritur:** Përafërsisht 5-10% e peshës totale të materialeve të përdorura.
- **Mbetje Metalike:** Prerje të strukturave mbështetëse dhe mbetje të tjera metalike.
 - **Sasia e pritur:** Rreth 50-100 kg, në varësi të dizajnit dhe madhësisë së instalimit.

2. Emetimet e Ajrit

- **Pluhuri dhe Grimcat:** Emetime të pluhurit dhe grimcave gjatë ndërtimit dhe instalimit.
 - **Sasia e pritur:** Mund të jetë në intervale të ulëta, zakonisht 0.1-0.5 kg/m².
- **Gazrat nga Makineritë:** Emetimet e CO₂, NO_x dhe PM nga makineritë e ndërtimit.
 - **Sasia e pritur:** Rreth 50-100 kg CO₂ për çdo ditë ndërtimi, varësisht nga përdorimi i makinerive.

Faza Operative

1. Mbetjet Operative

- **Panelet e Dëmtuara ose të Papërdorshme:** Panelet diellore që mund të dëmtohen ose të dalin jashtë përdorimit.
 - **Sasia e pritur:** Rreth 1-2% e paneleve totale gjatë një periudhe prej 25-30 vitesh.
- **Pajisje Elektronike:** Bateritë dhe pajisjet elektronike që dalin jashtë përdorimit.
 - **Sasia e pritur:** Varet nga përdorimi, por mund të jetë disa qindra kilogramë gjatë ciklit të jetës së projektit.

2. Emetimet e Ajrit dhe të tjera

- **Mirëmbajtja:** Emetime nga aktivitetet e mirëmbajtjes, përfshirë përdorimin e automjeteve për pastrimin dhe inspektimin e paneleve.
 - **Sasia e pritur:** Emetimet janë zakonisht të ulëta, duke përfshirë disa kilogramë CO₂ në vit.
- **Energjia e Konsumuar për Operim dhe Monitorim:** Energji e përdorur për operacionet e monitorimit dhe mirëmbajtjes së sistemit.
 - **Sasia e pritur:** Mund të jetë disa mijëra kWh në vit, duke rezultuar në emetime indirekte nëse energjia merret nga rrjeti elektrik.

f) Përmbledhje

Faza	Lloji i Mbetjeve/Emetimeve	Sasia e Pritur
Ndërtimi	Materiale ndërtimi të pa përdorura	100-200 kg
	Ambalazhe dhe paketime	5-10% e Peshës totale të materialeve
	Mbetje metalike	50-100 kg – gjate ndërtimit
	Pluhur dhe grimca	0.1-0.5 kg/m ²
	Gazra nga makineritë (CO ₂ , NO _x , PM)	50-100 kg CO ₂ /dite -
Operimi	Panelet e dëmtuara ose të papërdorshme	1-2% e paneleve totale/25-30 vite
	Emetime nga mirëmbajtja (CO ₂)	89,904 kg/vit

Këto përlllogaritje ofrojnë një kornizë për menaxhimin efektiv të mbetjeve dhe emetimeve gjatë ndërtimit dhe operimit të projektit, duke ndihmuar në minimizimin e ndikimeve negative në mjedis dhe duke siguruar që projekti të përmbushë qëllimet e tij mjedisore dhe të qëndrueshme.

Po ashtu me poshtë janë të paraqitura edhe ndikimet tjera që mund të ndodhin gjatë fazës së ndërtimit dhe operimit:

- **Uji** – Kualiteti i ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore nga aktiviteti i punës së nuk do të ndikoj negativisht gjatë fazës së ndërtimit por nuk do të ndikoj negativisht as gjatë fazës së operimit, ndotja është minimale. Shfrytëzimi i ujit do të përdoret vetëm për pastrimin e paneleve në kohën e mirëmbajtjes.

- **Ajri** - nga ky aktivitet nuk priten ndikime të theksuara në ajrin ambiental. Ndikime minimale do ketë ndodhur gjate fazës së ndërtimit: Në kualitetin e ajrit brenda parcelës së ndërtimit, gjate sjelljes së sistemit fotovoltaik dhe pajisjeve tjera me kamion.
- **Toka** – duke konsideruar kapacitetet e projektuara të impiantit fotovoltaik, mund të konstatohet se ndikimet në kualitetin e dheut dhe nën dheut janë minimale, duke pasqyruar edhe aktivitetin e punës.
- **Zhurma** – gjate ndërtimit e po ashtu edhe gjate operimit nuk do të ketë zhurmë.
- **Dridhjet** – Dridhjet të tokës - tërmete me intensitet të lartë nuk ka pasur, ka pasur lëkundje nga dridhjet e tokës, por pa pasoja në njerëz dhe dëme materiale. Këto dridhje kanë shkaktuar vetëm shqetësim. Dukuritë tjera, që shpesh ndodhin në territorin e Prizren, janë: rrëshqitja e dheut, akullnajat, ortekët e borës, breshëri, si dhe dukuri tjera që shkaktojnë dëme në pasuri bujqësore dhe në infrastrukturë.
- **Drita, nxehtësia dhe rrezatimi** – Janë tri dukuri që të trijat së bashku të ndihmojnë në realizimin e punës ku Lokacioni ku do të ndërtohet depo ka drite, rrezatim diellor dhe nxehtësi të mira dhe për këtë arsye kompania e shfrytëzon këtë energji me anë të paneleve solare për prodhim të energjisë për nevojat vetanake.
- **Flora dhe Fauna** – Ky aktivitet në aspektin e ndikimeve fizike në florë dhe faunë është minimal. Nuk parashihen ndikime të theksuara në florë dhe faunë.
- **Ndikimet sociale dhe ekonomike** – Mund të thuhet se ky aktivitet nuk do të paraqesë ndonjë ndikim negativ në komunitetin lokal, përkundrazi, priten efekte pozitive. Ky projekt ka ndikuar pozitivisht në ekonominë e kompanisë dhe rrethit.

2. KORNIZA LIGJOR PËR HARTIMIN E RAPORTIT TË VNM-së

Bazuar në karakteristikat e Paneleve diellore fotovoltaike me kapacitet 199.65 KVp, **mbi objektin e ndërtesës 02 nga kompania “RIZAM Holding” SH.P.K., Prizren**, pasi që deri në 100kv/h trajtohen me Udhëzimin Administrativ për dhënien e Lejes Mjedisore Komunale dhe ky projekt e tejkalon këtë kapacitet atëherë automatikisht është subjekt i vlerësimit të ndikimit në mjedis. **Ligji Nr. 08/L-181 për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis** i cili është baza kryesore ligjore të cilit ju kemi referuar.

Për përgatitjen e këtij raporti janë konsultuar edhe ligje të tjera relevante, si:

- Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit Nr. 03/L-025
- Ligji për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis Nr.08/L-181

- Ligji për mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja Nr. 08/L-025
- Ligji për Mbrojtje nga Zjarri Nr.08/L-261
- Ligji për ujërat e Kosovës Nr. 04/L-147
- Ligji për Planifikim Hapësinor Nr. 04/L-174
- Ligji për Mbeturina Nr. 04/L-060
- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës Nr. 03/L-233
- Ligji për Mbrojtje nga Zhurma Nr. 02/L-102
- Ligji për Ndërtim Nr. 04/L-110
- Ligji për Energji Nr. 05/L-081
- Ligji për Rregullatorin e Energjisë Nr. 05/L-084
- Ligji për Energji Elektrike Nr. 05/L-085

Udhëzimet Administrative:

- Udhëzimit Administrativ nr. 07/2021 mbi rregullat dhenormat e shkarkimeve ne ajër nga burimet e palëvizshme të ndotjes,
- Udhëzimi administrativ-nr. 27/2014 Për ambalazhin dhe ambalazhet mbeturinë,
- Udhëzimi administrativ- nr. 13/2013 Për katalogun Shtetëror të mbeturinave.

Pasi që për këtë veprimtari është e nevojshme të bëhet vlerësimi i ndikimit në mjedis (VNM), atëherë për të adresuar ndikimet mjedisore të mundshme, masat për zvogëlimin e ndikimeve dhe përputhshmërinë ligjore, investitori ka vendosur që të kryej një studim përkatës të vlerësimit të ndikimit në mjedis, të përgatis raportin dhe të aplikon për pëlqim mjedisor në Ministrinë e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (MMPH).

3. PËRSHKRIMI I ALTERNATIVAVE TE ARSYESHME PËR PANELET DIELLORE MBI OBJEKTIN E DEPOS "RIZAM Holding" SH.P.K.

Kur bëhet fjalë për vendosjen e paneleve diellore mbi çatinë e ndërtesës 02 “RIZAM Holding” Sh.P.K., ekzistojnë disa alternativa të arsyeshme që mund të konsiderohen për të siguruar një zgjidhje efikase dhe të qëndrueshme. Më poshtë janë përshkruar disa nga këto alternativa:

1. Panele Diellore të Vendosura Drejt mbi Çati

Kjo metodë përfshin montimin e paneleve diellore direkt mbi sipërfaqen e çatisë me anë të strukturave mbështetëse dhe lidhjeve të specializuara.

Përparësitë:

- **Lehtësi e Instalimit:** Instalimi është relativisht i thjeshtë dhe kërkon më pak kohë.

- **Kosto më e Ulët:** Kosto më e ulët krahasuar me sistemet më komplekse.
- **Integrim i Lehtë:** Përshtatet mirë me çatitë ekzistuese pa nevojë për modifikime të mëdha strukturore.

Disavantazhet:

- **Hapësira e Kufizuar:** Numri i paneleve që mund të instalohen është i kufizuar nga madhësia dhe forma e çatisë.
- **Efikasitet i Kufizuar:** Mund të mos jetë gjithmonë në këndin optimal për të kapur rrezet diellore.

2. Panele Diellore me Kënd të Rregullueshëm

Instalimi i paneleve diellore me struktura mbështetëse që lejojnë rregullimin e këndit të tyre për të maksimizuar kapjen e energjisë diellore gjatë gjithë vitit.

Përparësitë:

- **Eficiencë më e Lartë:** Optimizimi i këndit të paneleve për të maksimizuar prodhimin e energjisë.
- **Adaptueshmëri:** Mund të rregullohet për ndryshimet sezonale në pozitën e diellit.

Disavantazhet:

- **Kosto më e Lartë:** Strukturat e rregullueshme janë më të shtrenjta dhe kërkojnë mirëmbajtje të rregullt.
- **Kompleksiteti i Instalimit:** Kërkon instalim më kompleks dhe mund të jetë më i vështirë për mirëmbajtje.

3. Sisteme të Paneleve Diellore të Integruara në Çati

Sistemet e Paneleve Diellore të Integruara në Çati përfshijnë panele diellore që janë integruar në materialet e ndërtimit të çatisë, duke zëvendësuar materialet tradicionale të mbulimit.

Përparësitë:

- **Estetikë e Përmirësuar:** Integrimi harmonik në dizajnin e ndërtesës.
- **Kursimi i Hapësirës:** Panelet funksionojnë si materiale ndërtimi dhe burim energjie njëkohësisht.
- **Izolim më i Mirë:** Mund të ndihmojë në përmirësimin e izolimit termik të ndërtesës.

Disavantazhet:

- **Kosto më e Lartë Fillestare:** Kostoja e instalimit është më e lartë krahasuar me panelet tradicionale.
- **Efikasitet i Kufizuar:** Mund të ketë efikasitet më të ulët në krahasim me panelet konvencionale të montuara në kënd optimal.

4. Panele Diellore mbi Çati të Shtrira

Panelet diellore vendosen mbi çati të sheshtë duke përdorur struktura mbështetëse që i ngrejne ato në këndin optimal për prodhimin e energjisë.

Përparësitë:

- **Eficiencë më e Lartë:** Mund të vendosen në këndin optimal për të maksimizuar prodhimin e energjisë.
- **Fleksibilitet i Dizajnit:** Lejon fleksibilitet në vendosjen e paneleve për të minimizuar hijëzimin dhe për të maksimizuar hapësirën e përdorshme.

Disavantazhet:

- **Kostoja e Strukturave Mbështetëse:** Strukturat mbështetëse mund të rrisin koston e përgjithshme të instalimit.
- **Mirëmbajtja:** Mund të kërkojë më shumë mirëmbajtje për të siguruar që struktura të qëndrojnë të qëndrueshme dhe efektive.

5. Sisteme të Paneleve Diellore me Ndjekje të Diellit

Këto sisteme përfshijnë panele diellore të montuara në struktura që ndjekin lëvizjen e diellit gjatë ditës për të maksimizuar kapjen e energjisë diellore.

Përparësitë:

- **Maksimizimi i Prodhimit të Energjisë:** Mund të rrisin prodhimin e energjisë deri në 25-35% krahasuar me sistemet statike.
- **Teknologji e Avancuar:** Shfrytëzon teknologjinë për të optimizuar performancën e paneleve.

Disavantazhet:

- **Kostoja e Lartë Fillestare dhe e Mirëmbajtjes:** Kostoja e instalimit dhe mirëmbajtjes është më e lartë krahasuar me sistemet statike.
- **Kompleksiteti dhe Nevoja për Hapësirë:** Kërkon hapësirë shtesë për të lejuar lëvizjen e panele

eve dhe ka një kompleksitet më të lartë në instalim dhe mirëmbajtje.

- **Përfundim**

Zgjedhja e alternativës më të përshtatshme për vendosjen e paneleve diellore mbi çatinë e ndërtesës 02 "RIZAM Holding" Sh.P.K. do të varet nga disa faktorë, duke përfshirë:

- **Kostoja:** Analizimi i buxhetit të disponueshëm për investimin fillestar dhe kostot e mirëmbajtjes së ardhshme.
- **Eficienca Energjetikë:** Vlerësimi i potencialit për prodhimin maksimal të energjisë.

- **Struktura e Ndërtesës:** Kontrollimi i kapacitetit të çatisë për të mbajtur panele diellore dhe për të përcaktuar nëse kërkohet përforsim.
- **Estetika dhe Integrimi:** Shikimi i ndikimit vizual dhe integrimin e sistemit në dizajnin e ndërtesës.
- **Kushtet Mjedisore:** Vlerësimi i ndikimit të klimës lokale dhe kushteve mjedisore në performancën e sistemeve të ndryshme.

Duke marrë në konsideratë këta faktorë, mund të bëhet një zgjedhje e informuar për vendosjen e paneleve diellore mbi çatinë e fabrikës, duke siguruar kështu një zgjidhje të qëndrueshme dhe efikase për prodhimin e energjisë diellore.

4. GJENDJA AKTUALE E MJEDISIT

Në Komunën e Prizrenit ashtu si në të gjithë Kosovën, çështja e mjedisit, për fat të keq, nuk ka qenë për një kohë të gjatë në listën e prioriteteve të politik bërësve. Edhe sot, mbrojtja e mjedisit ende nuk zë hapësirën dhe rëndësinë e duhur në agjendat e politik bërësve qoftë në nivelin qendror. Në bazë të hulumtimeve dhe vlerësimeve të bëra, komuna e Prizrenit ballafaqohet me probleme mjedisore të ndryshme siç janë: mungesa e ujit të pijes, mungesa e trajtimit të ujërave të zeza në fshatra sepse sa i përket qendrës së Prizrenit ajo tash me ka Impiantin për trajtimin e ujërave të ndotura, një problem shumë i madh është menaxhimi jo i mirë me mbeturina, menaxhimi jo i mirë i tokës bujqësore, ndërrimi i destinacionit të shfrytëzimit të tokës bujqësore, urbanizimi i pa kontrolluar, shfrytëzimi i inerteve nga shtretërit e lumenjve, prerja e pyjeve dhe mungesa e ripyllëzimeve, hapësirat e pamjaftueshme të gjelbëruara në qytet, mungesa e sistemit të monitorimit të medimeve mjedisore etj.

4.1 Ndotësit Kryesorë

Përdorimi i drurit për ngrohje është njëri nga kontribuuesit më të mëdhenj të ndotjes së ajrit dhe burimi kryesor i pluhurit grimcor. Ndotësit më të mëdhenj nga zjarri i drurit janë pluhuri grimcor, karboni i zi, hidrokarbonet poli-aromatike dhe dioksinat. Përveç tjerash, zjarri nga druri shkakton edhe oksidet e azotit dhe monoksidin e karbonit. Në Kosovë zjarri nga druri që përdoret kryesisht në sektorin e banimit përbën rreth 20% të konsumit të përgjithshëm të energjisë. Bazuar në përlllogaritjet e GAINS, sektori i banimit përbën gati gjysmën e emetimeve të pluhurit grimcor PM2.5 dhe pothuajse 80% të emetimeve të karbonit të zi për vitin 2015.

Komuna e Prizrenit nuk posedon sistem të ngrohjes qendrore, prandaj shumica dërmuese e banorëve shfrytëzon drurin si burim të vetëm për ngrohje duke shkaktuar ndotje të konsiderueshme të ajrit, në veçanti gjatë periudhës së dimrit. Nga gjithsejtë 28,682 objekte

banimi, 26,070 shfrytëzojnë drurin për ngrohje, ndërsa 2061 banorë përdorin energjinë elektrike. Në masë më të vogël përdoret thëngjilli, nafta dhe gazi natyror.

4.2 Transporti rrugor

Transporti është përgjegjës për më shumë se dy të tretat e emetimit të oksideve të azotit (NOx) dhe me përreth 10% të emetimit të përgjithshëm të ndotësve tjerë. Transporti rrugor në veçanti vazhdon të përbëj pjesën më të konsiderueshme të ndotësve kryesorë të ajrit (me përjashtim të oksideve të sulfurit). Përderisa emetimet nga transporti rrugor janë kryesisht lirime të gazrave nga djegia e karburanteve, emetimet jo-shkarkimore kontribuojnë po ashtu në lirimet e përbërjeve organike të paqëndrueshme jo-metanore (NMVOC) si dhe grimcat e pluhurit parësor (nga shpenzimi i gomave, frenave dhe abrazioni i rrugëve). Emetimet e PM2.5 parësor janë rritur për 22% nga viti 2000 ndërsa emetimet jo-shkarkimore janë rritur po ashtu si rezultat i futjes në përdorim të teknologjive për zvogëlimin e lirimet të grimcave nga automjetet.

Vjetërsia e automjeteve vazhdon të jetë problemi thelbësor në emetimet e ndotjes. Vlerësohet se mosha mesatare e veturave është 18 vjet, ku numri më i madh i tyre është me vit prodhimi 2002 (23,038 vetura), 2003 (23,146 vetura) dhe 2004 (20,836 vetura).

4.3 Mbeturinat e ngurta

Mbeturinat komunale përmbajnë një game të gjere të ndotësve, përfshirë metalet e rënda, cianidin (CN), Hidrokarburet policiklike, bifenilet e polikloruara, azbestin, metanin, amoniakun dhe hidrogjen sulfidet të cilat kanosin tokat përreth. Klasifikimi i mbeturinave bëhet sipas Ligjit nr. 04/L-060 për mbeturina dhe ndahen në mbeturina komunale, komerciale, industriale dhe medicinale. Ndërsa sipas nivelit të rrezikshmërisë ndahen në mbeturina Inertë, të parrezikshme, dhe të rrezikshme. Komuna e Prizrenit ka deponin rajonale të mbeturinave në fshatin Landovicë. Mbeturinat Komunale të Prizrenit deponohen në deponinë regjionale në Landovicë, e cila menaxhohet nga Kompania për Menaxhimin e Deponive të Kosovës Sh.A. (KMDK). Deponia në Landovicë e cila u shërben edhe komunave të Rahovecit, Malishevës, Suharekës, Mamushës dhe Gjakovës është ndërtuar në vitin 2003 dhe ka filluar të operojë në vitin 2004.

4.4 Ndotësit nga burimet agro-kemikale

Ndotësit nga burimet agro-kemikale përfshijnë fertilizuesit, plehun organik dhe pesticidet. Efektet ndotëse më të mëdha nga fertilizuesit dhe plehu organik konsiderohen të jenë futja e metaleve të rënda dhe komponimeve të tyre në dhe.

4.5 Hidrografia

Prizreni është një nga lokacionet fatlume sa i përket resurseve ujore. Lumi më i gjatë dhe më i rëndësishëm në Prizren është Drini i Bardhe (111 km). Ajo hyn në Prizren nga ana veriore dhe vazhdon rrugën e tij kah Shqipëria dhe Deti Adriatik. Lumi formon një liqe të vogël në mes të fshatit Dobrusht dhe fshatit Vërmicë (Harta 1.4). Në terma hidrografie, tërë territori i Komunës së Prizrenit është pjesë e pellgut ujqor të lumit Drini i Bardhë dhe pellgut ujqor të lumit Vardar, përkatësisht Detit Adriatik dhe Detit Egje. Lumi Lumëbardhi e gjatë 35 km, rrjedh përgjatë luginës së Zhupës dhe vazhdon nëpër qendrën e Prizrenit. Një lum tjetër i rëndësishëm është Lumi Toplluha e gjatë 37 km. Ajo hyn në Komunën e Prizrenit nga ana veriore prej Mamushës dhe derdhet në Drinin e Bardhe në fshatin Krajk. Sipas Profilit Komunal të Prizrenit ky lum ka rrezikshmëri më të madhe të vërshimit (2007). Prizreni është i pasur me rezervat e ujërave nëntokësore si dhe ujërave sipërfaqësore që formojnë një potencial të rëndësishëm hidroenergetik. Hulumtimet hidrogjeologjike kryesisht janë bërë në pjesën e dytë të shekullit 20 në lidhje me ndërtimin e hidrocentralit të Zhurit. Këto hulumtime janë ende në vazhdim dhe janë në pritje të finalizimit të projektit dhe fillimin e punimeve.

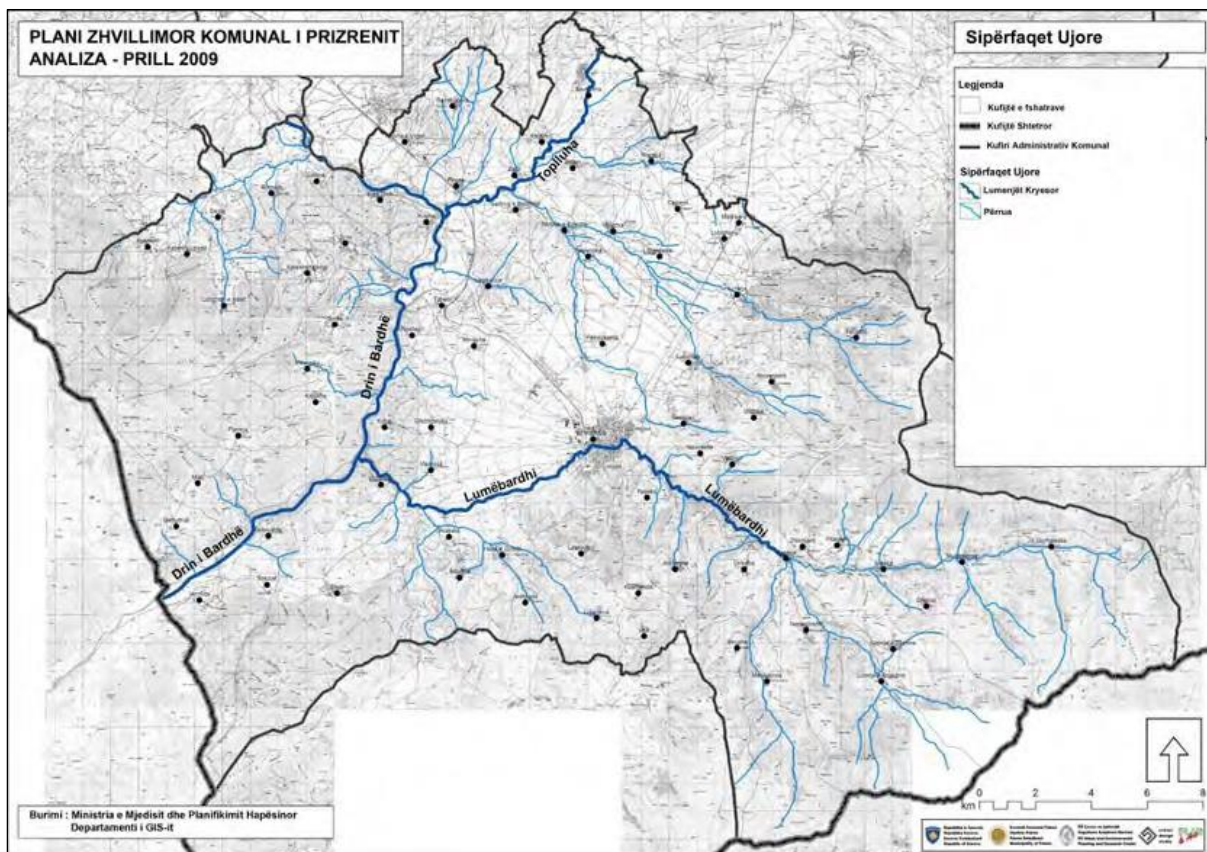

Figura 11. Hidrografia e Komunës së Prizrenit

4.6 Ndryshimet natyrore

Me vendosjen e paneleve diellore për prodhim të energjisë elektrike nuk do të kemi prishje të peizazhit, ky projekt do të ndikoj në zvogëlimin e CO₂ dhe i njëjti do të jetë shumë miqësor me natyrën.

Lokacioni për përmbajtje të pastra të prodhimtarisë dhe shfrytëzim përkatës komercial, mund të zhvillohen në kuadër të vendbanimeve, vetëm nëse ato nuk shkaktojnë ndikim negativ në mjedisin që i rrethon (emisioni i gazrave, ndotja e ajrit dhe ujit, zhurma).

5. IDENTIFIKIMI DHE PËRSHKRIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS

Vendosja e paneleve solare diellore për prodhim të energjisë elektrike mbi çatinë e objektit të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K. mund të ketë disa ndikime negative në mjedis. Këto ndikime mund të jenë të natyrës fizike, kimike ose biologjike dhe duhen vlerësuar me kujdes për të minimizuar dëmet. Ja disa prej ndikimeve kryesore negative:

5.1 Ndikimet në ajër

Ndotja e ajrit në Prizren shkaktohet kryesisht nga transportit rrugor dhe mbeturinat.

Sa i përket projektit në fjalë ndikimet negative janë shumë të vogla si më poshtë:

Emetimet gjatë Prodhimit dhe Transportit:

Prodhimi dhe transporti i paneleve solare mund të përfshijë emetime të ndotësve të ajrit. Prodhimi i silicit, një material kryesor për panelet solare, kërkon energji të madhe, e cila shpeshherë vjen nga burime fosile.

Pluhuri dhe Ndikimet gjatë Instalimit:

Procesi i instalimit të paneleve solare mund të krijojë pluhur dhe ndotës të tjerë të ajrit, veçanërisht nëse përfshihen ndërhyrje ndërtimore në çati ose zonat përreth.

Duka u bazuar në lokacionin ku do të ndërtohet impianti fotovoltaik mbi çati të objektit të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K., mund të theksojmë se aktiviteti i këtij projekti nuk shoqërohet me ndotje të ajrit. Nuk priten përkeqësime lokale në cilësinë e ajrit në kuadër të lokalitetit të drejtpërdrejtë dhe nuk parashihet përdorimi i lëndëve djegëse.

5.2 Ndikimet në tokë

Aktivitetet që do të zhvillohen në këtë projekt nuk do të kenë ndikim të madh në tokë, prapëseprapë në lokacionin ku do të ndërtohet impianti fotovoltaik me panele solare mbi objektin e ndërtesës 02, nuk është bërë ndonjë aktivitet i cili do të kishte dëme të theksuara në dëmtimin fizik të tokës. Ndërsa ndikime tjera si derdhje e vajrave etj, nuk ka.

5.3 Ndikimet në ujë

Në Prizren ndotja shkaktohet kryesisht nga hedhurinat e pa trajtuara të industrisë së lehtë dhe nga derdhja e ujërave të zeza. Viteve të fundit, ndotja e rrjedhave ujore ka filluar të shkaktohet edhe nga aktivitetet e tjera, si komerciale, ashtu edhe të rekreacionit. Ndotësit që hedhen në ujë janë të karakterit inorganik dhe organik. Procesi i instalimit mund të përfshijë përdorimin e materialeve që mund të ndotin ujërat, siç janë ngjitësit dhe sealantet. Shpërndarja e pluhurit dhe mbetjeve ndërtimore mund të ndotë ujërat sipërfaqësore në rast reshjesh.

5.4 Ndikimet në peizazh, florë dhe faunë

Bimësia – Flora - Përbërja gjeologjike e tokës kushtet klimatike dhe relievi ndikojnë në zhvillimin e bimësisë. Në këtë pjesë kryesisht dominonë bimësia e tipit kserofit karakteristike për tipin klimës kontinental që është e përhapur në tërë Kosovën pra mbretëron bimësia gjetherënëse.

Bota shtazore – Fauna - Në vendin ku do ndërtohet impianti fotovoltaiik për prodhim të energjisë elektrike me kapacitet 199.65kvp, nuk ka botë shtazore të mbrojtur e cila llogaritet se me aktivitetin punues që mund të dëmtohen, vetë zhvillimi i aktivitetit të punës në këtë hapësirë do të ndikoj që ato të largohen. mirë e zhvilluar dhe e llojllojshme që ka një rëndësi për tërë territorin dhe për biodiversitetin e Kosovës.

5.5 Ndikimet në vendbanime dhe popullatë

Hapësira ku do ndërtohet impianti fotovoltaiik i kompanisë nuk ka ndikim negativ në popullatën e zonës. Pasi që lokacioni ku është duke vepruar kompania “RIZAM Holding” SH.P.K., është në Zonën ku ka edhe industri tjera që veprojnë dhe nuk ka shtëpi afër dhe se nuk krijon shqetësim për banorët lokal. Në të kundërtën, ka ndikim pozitiv në zhvillimin ekonomik të Kompanisë dhe rrethinës e cila ndihmon në ruajtjen e ambientit.

5.6 Ndikimet nga zhurma

Vendosja e paneleve solare diellore për prodhim të energjisë elektrike mbi çatinë e objektit të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K. mund të ketë ndikime të caktuara nga zhurma, kryesisht gjatë fazave të instalimit dhe mirëmbajtjes. Më poshtë janë përshkruar ndikimet kryesore të zhurmës dhe masat mitiguese për të minimizuar këto ndikime:

Zhurma gjatë Instalimit:

Faza e instalimit të paneleve solare përfshin aktivitetet ndërtimore si shpim, montim dhe ngritje të strukturave mbështetëse. Këto aktivitete mund të krijojnë nivele të larta zhurme që mund të shqetësojnë punonjësit dhe komunitetin përreth.

Zhurma nga Pajisjet Elektronike:

Inverterët dhe transformatorët që shndërrojnë energjinë diellore në energji elektrike të përdorshme mund të gjenerojnë një zhurmë të lehtë gjatë operimit. Kjo zhurmë zakonisht është minimale, por mund të jetë e perceptueshme në mjediset shumë të qeta.

Zhurma gjatë Mirëmbajtjes:

Aktivitetet e mirëmbajtjes periodike, si pastrimi i paneleve dhe inspektimet rutinore, mund të gjenerojnë zhurmë. Këto aktivitete janë zakonisht të përkohshme dhe të rralla.

Si rezultat i natyrës së veprimitarisë së ushtruar në këtë fabrike nuk pritet të ketë ndonjë ndikim në ngritjen e nivelit të zhurmës për mjedisin për rreth, e cila do të shqetësonte banoret e kësaj zone.

5.7 Ndikimet në raste të aksidenteve mjedisore

Vendosja e paneleve solare diellore mbi çatinë e objektit të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K., si çdo projekt inxhinierik, mund të ketë ndikime mjedisore në rast të aksidenteve. Ndikimet e mundshme dhe masat për të minimizuar rreziqet dhe për të trajtuar pasojat janë të rëndësishme për të siguruar një operim të sigurt dhe të qëndrueshëm. Më poshtë janë disa nga ndikimet potenciale dhe masat për t'i adresuar ato:

1. Dëmtimi i Paneleve dhe Shpërndarja e Materialeve Toksike:

- Në rast të aksidenteve si zjarr, tërmet apo stuhi të forta, panelet solare mund të dëmtohen dhe të shpërndajnë materialet toksike që përmbajnë. Disa panele përmbajnë metale të rënda dhe kimikate të rrezikshme që mund të ndotin tokën dhe ujërat përreth.

2. Rënia e Paneleve nga Çatia:

- Në rast të një aksidenti që shkakton rënien e paneleve nga çatia, mund të ketë dëmtime fizike dhe ndotje të mjedisit. Copëzat e paneleve mund të përhapin materiale të dëmshme dhe të krijojnë rrezik për shëndetin publik.

3. Zjarri në Sistemin Solar:

- Zjarri mund të shkaktohet nga mbinxehja, shkurtimet elektrike apo defektet në sistemin e kablllove. Një zjarr në sistemin solar mund të përhapet në ndërtesë dhe të shkaktojë dëme të mëdha, përfshirë ndotje nga materialet e djegura dhe tymi toksik.

4. Shkarkimi i Lëngjeve të Rrezikshme:

- Disa pjesë të sistemit solar mund të përmbajnë lëngje të rrezikshme që në rast të aksidentit mund të shkarkohen dhe të ndotin tokën dhe ujërat përreth.

5.8 Erozioni

Erozioni mund të shkaktohet si nga thatësira me temperatura të larta ku kemi qarje të tokës e po ashtu edhe nga vërshimet ku kemi gërryerje të tokës.

Dridhjet të tokës - tërmete me intensitet të lartë nuk ka pasur, ka pasur lëkundje nga dridhjet e tokës, por pa pasoja në njerëz dhe dëme materiale. Këto dridhje kanë shkakuar vetëm shqetësim. Dukuritë tjera, që shpesh ndodhin në territorin e Prizrenit janë: rrëshqitja e dheut, akullnajat, ortekët e borës, breshëri, si dhe dukuri tjera që shkaktojnë dëme në pasuri bujqësore dhe në infrastrukturë.

5.9 Pasuritë Materiale

Ndërtimi gjeologjik dhe tektonik i Komunës së Prizrenit është treguesi kryesor i pritjeve për paraqitjen e burimeve të mineraleve. Ky territor njihet se ka qenë burim i mineraleve të dobishme në të kaluarën. Ekzistojnë burime të mineraleve metalike siç është kromi, hekuri, bakri dhe piriti. Mineralet jo-metalike janë të dukshme në të gjitha formimet gjeologjike në krahasim me mineralet metalike. Mermeri i Zhurit, Gjonajve dhe zonave afër kufirit me Maqedoninë janë të lidhura me formimet Paleozoike. Sedimentet e Mesozoikut (Triasiku i vonë dhe i mesëm) kanë veçori të mira dhe tipare teknike të përshtatshme për prodhimin e betonit dhe të gurëve për ndërtim në përgjithësi. Sedimentet e katërsorit janë lymoret dhe brezaret e lumenjve, materialet e thyera, etj. Rëra dhe zhavorri gjenden në Piranë (2.000.000 m³) dhe në Krushë të Madhe (2.000.000 m³). Argjila gjendet në Landovicë (2.598.072 m³). Burimet e mineraleve jo-metalike siç është rëra; zhavorri, argjila, etj. kryesisht gjenden në kodra. Mineralet e tjera siç janë gëlqerja, shisti i kristalizuar, gurët për ndërtim dhe shisti talk gjenden në pjesët malore. Kjo zonë gjendet në një rajon të pazhvilluar dhe qasja në të është e vështirë.

5.10 Trashëgimia Kulturore

Qyteti gjithmonë ka qenë udhëkryq i kulturave dhe i grupeve të ndryshme etnike dhe prandaj Prizreni pasqyron një histori të mrekullueshme të territorit të Kosovës. Ekzistojnë shumë ndërtesa të rëndësishme monumentale të trashëguara nga civilizime të ndryshme, posaçërisht nga epoka Otomane, kur qytetit fitoi rëndësi të madhe si qytet tregtar përparimtar duke ju falënderuar pozitës së tij strategjike. Ekzistojnë 291 monumente dhe lokacione kulturore në Komunën e Prizrenit, të cilat janë të regjistruara nga Instituti për Mbrojtjen e Monumenteve (2009). Qyteti i Prizrenit ka shumicën dhe llojllojshmërinë më të madhe të monumenteve dhe të lokacioneve që paraqesin sfondin historik të territorit të tij. Në Komunën e Prizrenit si klasifikim monument arkitektonik janë 50 ndërtesa publike të cilat janë në shfrytëzim dhe / ose pronësi të palëve publike ose shtetërore.

6. PËRSHKRIMI I PASOJAVE TË MUNDËSHME NË MJEDIS

Vendosja e paneleve solare diellore për prodhimin e energjisë elektrike mbi çatinë e objektit të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K. ka një sërë pasojash të mundshme në mjedis. Këto pasoja mund të jenë pozitive apo negative dhe mund të ndahen në disa kategori kryesore: ndikimet në ajër, ujë, tokë, biodiversitet dhe ndikimet akustike. Më poshtë është një përshkrim i detajuar i këtyre pasojave të mundshme.

1. Ndikimet në Ajër

Pozitive: Reduktimi i emetimeve të gazeve serë: Prodhimi i energjisë elektrike nga panelet solare nuk lëshon gazra serë, duke ndihmuar në luftimin e ndryshimeve klimatike.

Përmirësimi i cilësisë së ajrit: Shmangia e përdorimit të burimeve fosile për energji ul emetimet e ndotësve të ajrit si dioksidi i squfurit (SO₂) dhe oksidet e azotit (NO_x).

Negative: Emetimet gjatë prodhimit: Proceset industriale për prodhimin e paneleve solare mund të lëshojnë ndotës në ajër.

2. Ndikimet në Ujë

Pozitive: Reduktimi i ndotjes së ujërave: Ulja e përdorimit të energjisë fosile, që shpesh ndot ujërat përmes shkarkimeve të kimikateve dhe lëndëve të ngurta.

Negative: Ndotja gjatë prodhimit: Prodhimi i paneleve solare mund të kërkojë përdorimin e kimikateve që mund të ndotin ujërat nëse nuk trajtohen si duhet.

Rreziku i ndotjes nga aksidentet: Në rast të dëmtimit apo zjarrit, materialet toksike nga panelet mund të ndotin ujin.

3. Ndikimet në Tokë

Pozitive: Reduktimi i ndikimit nga minierat: Ulja e kërkesës për burime fosile redukton ndikimet e minierave dhe përdorimin e tokës për nxjerrjen e këtyre burimeve.

Negative: Ndotja nga kimikatet: Nëse panelet solare dëmtohen dhe nuk trajtohen si duhet, kimikatet dhe metalet e rënda mund të ndotin tokën.

Përhapja e mbeturinave: Në fund të jetës së tyre, panelet që nuk riciklohen mund të kontribuojnë në mbeturinat elektronike.

4. Ndikimet në Biodiversitet

Pozitive: Mbrojtja e ekosistemeve: Përdorimi i energjisë së rinovueshme ndihmon në mbrojtjen e ekosistemeve që mund të shkatërrohen nga nxjerrja dhe përdorimi i burimeve fosile.

Negative: Ndikimet gjatë instalimit: Instalimi i paneleve në zona me habitate të rëndësishme mund të shqetësojë speciet vendore.

Zogjtë dhe kafshët: Nëse panelet reflektojnë shumë dritë, mund të ndikojnë në orientimin e zogjve dhe kafshëve të tjera.

5. Ndikimet Akustike

Pozitive: Operacion i qetë: Panelet solare, pas instalimit, operojnë në heshtje dhe nuk krijojnë zhurmë.

Negative: Zhurma gjatë instalimit dhe mirëmbajtjes: Procesi i instalimit dhe ndonjë mirëmbajtje e pajisjeve elektrike (si inverterët) mund të krijojë zhurmë përkohshme.

Vendosja e paneleve solare diellore ka potencialin për të sjellë përfitime të mëdha mjedisore, kryesisht duke reduktuar varësinë nga burimet fosile dhe ndotjen që ato shkaktojnë. Megjithatë, është thelbësore të adresohen dhe menaxhohen me kujdes ndikimet negative për të siguruar që ky projekt të kontribuojë në një mjedis më të pastër dhe më të qëndrueshëm.

7. PERSHKRIMI I METODAVE PËR VLERSIMIN E PASOJAVE MJEDISORE

Për të vlerësuar pasojat mjedisore nga vendosja e paneleve solare diellore mbi çatinë e ndërtesë 02 të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K., përdoren disa metoda dhe teknika të njohura. Këto metoda ndihmojnë në identifikimin, analizimin dhe minimizimin e ndikimeve të mundshme në mjedis. Më poshtë është një përshkrim i disa prej metodave kryesore për vlerësimin e pasojave mjedisore:

1. Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis

Përshkrimi: Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis është një proces sistematik për të identifikuar, parashikuar dhe vlerësuar ndikimet mjedisore të një projekti të propozuar.

Metodat përfshijnë:

- **Analiza e literaturës:** Studimi i dokumenteve të ngjashme për të marrë informacion mbi ndikimet e mundshme.
- **Konsultimet publike:** Mbledhja e komenteve dhe shqetësimeve nga palët e interesuara dhe komuniteti.
- **Studimet në terren:** Kryerja e matjeve dhe vëzhgimeve të drejtpërdrejta për të mbledhur të dhëna specifike për vendndodhjen.

2. Analiza e Ciklit të Jetës

Përshkrimi: Analiza e Ciklit të Jetës vlerëson ndikimet mjedisore të një produkti ose sistemi gjatë gjithë ciklit të tij të jetës, nga nxjerrja e lëndëve të para deri te asgjësimi.

Metodat përfshijnë:

- **Inventari i ciklit të jetës:** Mbledhja e të dhënave për inputet dhe outputet në çdo fazë të ciklit të jetës së paneleve solare.
- **Vlerësimi i ndikimit:** Analizimi i ndikimeve në kategori të ndryshme, si ndikimi në ajër, ujë dhe tokë.

3. Modelimi Matematikor dhe Simulimet

Përshkrimi: Modelimi matematikor dhe simulimet përdoren për të parashikuar ndikimet mjedisore në bazë të skenarëve të ndryshëm të zhvillimit dhe operimit të projektit.

Metodat përfshijnë:

- **Modelimi i cilësisë së ajrit:** Përdorimi i modeleve për të parashikuar përhapjen e ndotësve në ajër.
- **Modelimi hidrologjik:** Vlerësimi i ndikimeve në burimet ujore përmes modeleve hidrologjike.

4. Analiza e Riskut Mjedisor

Përshkrimi: Analiza e riskut mjedisor identifikon dhe vlerëson rreziqet potenciale mjedisore të lidhura me aksidente ose ngjarje të papritura gjatë instalimit dhe operimit të paneleve solare.

Metodat përfshijnë:

- **Identifikimi i burimeve të riskut:** Përcaktimi i burimeve të mundshme të aksidenteve dhe ndotjeve.
- **Vlerësimi i probabilitetit dhe ndikimit:** Vlerësimi i gjasave dhe pasojave të ngjarjeve të papritura.

5. Analiza Kosto-Përfitim

Përshkrimi: Analiza kosto-përfitim vlerëson përfitimet ekonomike dhe sociale të një projekti krahasuar me kostot dhe ndikimet mjedisore.

Metodat përfshijnë:

- **Kuantifikimi i përfitimeve dhe kostove:** Llogaritja e përfitimeve ekonomike nga energjia solare dhe krahasimi me kostot mjedisore dhe sociale.
- **Vlerësimi i ndikimeve neto:** Vlerësimi i ndikimeve totale të projektit për të siguruar që përfitimet tejkalojnë kostot.

6. Vlerësimi i Shëndetit dhe Sigurisë në Mjedis

Përshkrimi: Vlerësimi i shëndetit dhe sigurisë në mjedis identifikon dhe vlerëson rreziqet për shëndetin e njeriut dhe sigurinë që lidhen me instalimin dhe operimin e paneleve solare.

Metodat përfshijnë:

- **Identifikimi i rreziqeve për shëndetin:** Vlerësimi i ekspozimit ndaj kimikateve të rrezikshme dhe ndotësve.
- **Masat e kontrollit:** Zhvillimi i masave për të minimizuar dhe menaxhuar rreziqet për shëndetin dhe sigurinë.

7. Analiza SWOT

Përshkrimi: Analiza SWOT (Forcat, Dobësitë, Mundësitë dhe Kërcënimet) përdoret për të identifikuar faktorët e brendshëm dhe të jashtëm që mund të ndikojnë në suksesin dhe ndikimin mjedisor të projektit.

Metodat përfshijnë:

- **Identifikimi i forcave dhe dobësive:** Vlerësimi i aspekteve pozitive dhe negative të brendshme të projektit.
- **Identifikimi i mundësive dhe kërcënimeve:** Vlerësimi i faktorëve të jashtëm që mund të ndikojnë në projekt.

Përdorimi i këtyre metodave të vlerësimit të pasojave mjedisore mund të ndihmojë në identifikimin e ndikimeve të mundshme të projektit të vendosjes së paneleve solare mbi çatinë e ndërtesës 02 të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K. dhe në zhvillimin e strategjive për minimizimin e ndikimeve negative dhe maksimizimin e përfitimeve mjedisore dhe sociale.

8. PERSHKRIMI I MASAVE

Për të minimizuar ndikimet negative mjedisore nga vendosja e paneleve solare diellore mbi çatinë e ndërtesës 02 të kompanisë "RIZAM Holding" SH.P.K., janë të nevojshme një sërë masash që synojnë adresimin e çështjeve të ndryshme që mund të shfaqen gjatë instalimit, operimit dhe mirëmbajtjes së sistemit solar. Më poshtë janë përshkruar masat kryesore që mund të merren:

8.1 Masa për Reduktimin e Ndikimeve në Ajër

Zgjedhja e materialeve të përshtatshme: Përdorimi i materialeve që kanë ndikim më të ulët mjedisor gjatë prodhimit dhe që nuk lëshojnë ndotës në ajër gjatë operimit.

Kontrolli i emetimeve: Sigurimi që proceset industriale për prodhimin e paneleve solare të kryhen në përputhje me standardet më të larta për kontrollin e ndotjes së ajrit.

Mbjellja e gjelbërimit: Mbjellja e pemëve dhe bimëve përreth ndërtesës për të përmirësuar cilësinë e ajrit dhe për të kompensuar emetimet e mundshme gjatë fazave të instalimit.

8.2 Masa për Reduktimin e Ndikimeve në Ujë

Sistemi i menaxhimit të ujërave të shiut: Instalimi i një sistemi për mbledhjen dhe filtrimin e ujërave të shiut që rrjedhin nga çatia ku janë vendosur panelet solare për të parandaluar ndotjen e ujërave të afërta.

Trajtimi i kimikateve: Përdorimi i protokolleve strikte për trajtimin e kimikateve që përdoren gjatë mirëmbajtjes së paneleve solare për të shmangur ndotjen e ujërave.

Pastrimi i ujërave të ndotura: Vendosja e pajisjeve për trajtimin e ujërave të ndotura në vendndodhje për të parandaluar shkarkimin e substancave të dëmshme në mjedis.

8.3 Masa për Reduktimin e Ndikimeve në Tokë

Riciklimi i paneleve të dëmtuara: Organizimi i një programi të riciklimit për panelet solare të dëmtuara ose në fund të jetës së tyre operative për të shmangur përhapjen e mbeturinave toksike.

Përdorimi i materialeve të riciklueshme: Përdorimi i materialeve të riciklueshme dhe të biodegradueshme në strukturën mbështetëse të paneleve solare.

Menaxhimi i mbeturinave: Zhvillimi i një plani për menaxhimin e mbeturinave të ngurta gjatë dhe pas instalimit të paneleve për të minimizuar ndikimet në tokë.

8.4 Masa për Mbrojtjen e Biodiversitetit

Vlerësimi i ndikimeve në biodiversitet: Kryerja e një vlerësimi të ndikimeve në biodiversitet për të identifikuar dhe minimizuar ndikimet e mundshme në speciet vendore dhe habitatet e tyre.

Monitorimi i specieve të rrezikuara: Implementimi i një programi të monitorimit për speciet e rrezikuara që mund të preken nga instalimi i paneleve.

Masat për mbrojtjen e zogjve: Përdorimi i dizajnovave të paneleve solare që minimizojnë reflektimin e dritës dhe ndikimet negative mbi zogjtë dhe shpendët tjera.

8.5 Masa për Reduktimin e Zhurmës

Planifikimi i orarit të punimeve: Kryerja e aktiviteteve të ndërtimit dhe mirëmbajtjes në orët e ditës për të minimizuar shqetësimin për komunitetin përreth.

Përdorimi i pajisjeve të qeta: Zgjedhja e pajisjeve të ndërtimit dhe mirëmbajtjes që prodhojnë më pak zhurmë.

Muret ne objekt te kenë krijuar Barrierat e zhurmës: objekti i kompanisë veç se e ka te ndërtuar një lloj barriere akustike për të reduktuar përhapjen e zhurmës gjatë fazës së instalimit dhe mirëmbajtjes.

8.6 Masa për Menaxhimin e Riskut nga Aksidentet

Sistemet e shuarjes së zjarrit: Pajisja e ndërtesës dhe sistemit solar me sisteme të avancuara për zbulimin dhe shuarjen e zjarrit.

Trajnimi i personelit: Trajnimi i punonjësve për të reaguuar në mënyrë të duhur në rast të aksidenteve mjedisore dhe për përdorimin e pajisjeve të sigurisë.

Planifikimi i emergjencave: Zhvillimi i një plani të detajuar të emergjencave që përfshin masat për evakuimin e sigurt dhe menaxhimin e aksidenteve mjedisore.

8.7 Masa për Përmirësimin e Eficiencës Energjitike

Përdorimi i teknologjive të avancuara: Zgjedhja e paneleve solare me efikasitet të lartë për të maksimizuar prodhimin e energjisë dhe për të minimizuar hapësirën e nevojshme për instalim.

Monitorimi i performancës: Implementimi i një sistemi të monitorimit për të vlerësuar performancën e paneleve dhe për të identifikuar shpejt problemet potenciale.

Mirëmbajtja periodike: Kryerja e mirëmbajtjes së rregullt për të siguruar që panelet funksionojnë në mënyrë optimale dhe për të zgjatur jetën e tyre operative.

8.8 Komponentë mjedisore, potenciali për ndikim, veprimet që shkaktojnë ndikimet dhe masat për parandalimin e këtyre ndikimeve

Komponenti mjedisore	Potenciali për ndikim negativ	Veprimi që shkakton ndikimin	Masat që duhet të ndërmerren
Ajri	Ka potencial te vogla për ndotjen e kualiteti të ajrit.	Gjate ndërtimit te impiantit fotovoltaik, Ajri ndikohet kryesisht gjatë erërave te forta te cilat mund e bartin pluhurin nga sipërfaqja e parcelës, si dhe nga ndikimi nga djegia e derivateve ne makineria	Mirëmbajtje e sipërfaqeve te parcelës, Mirëmbajtja e makinerisë punese, Mirëmbajtja e makinerisë lëvizëse dhe mos ndezja e motorëve te tyre pa nevojë. Përdorimi i lendes ngrohës miqësore me ambientin etj.

		punuese dhe ato lëvizëse, etj.	Për arsye të ruajtjes së paneleve diellore nga pluhurat dhe gazrat e cila i zgjate jetëgjatësinë e tyre.
Uji dhe Toka	Në zonë nuk ka ujëra sipërfaqësore. Potencial për ndikimin e dheu dhe ujërat nëntokësore vetëm gjate ndërtimit mund të kemi, ndërsa gjate operimit nuk kemi fare,	Ndikimet mund të paraqiten si rezultat i keq menaxhimit të ujërave të shkarkuara nga procesi i pastrimit të paneleve dhe reshjeve të shiut që rrjedhin mbi to.	Kompania ka të ndërtuar sistemin e largimit të ujerave të ndotura nga objektet e kompanisë, sa i përket ujerave të shiut edhe këto ujëra largohen në mënyrë të pa trajtuar dhe nuk ka fare ndotje sepse llogariten si ujëra të bardha
Natyra dhe biodiversiteti (flora dhe vegjetacioni, fauna, Zonat e mbrojtura të natyrës)	Potencial minimal, nuk ka zona të rrezikuara ose në zhdukje.	Sipërfaqja ku është i ndërtuar impianti fotovoltaik mbi çatinë e ndërtesës 02 “RIZAM Holding”SH.P.K., është sipërfaqe e madhe, dhe kjo nuk do të ndikojë në shkallën e mikrosistemit.	Sipas Planit zhvillimor komunal zona ku është ndërtuar impianti fotovoltaik me kapacitet 199.65 KVp është zonë industriale dhe nuk ka florë dhe faunë shumë të zhvilluar dhe për rrethet në rajonin e Prizrenit në përgjithësi, rriten dhe zhvillohen llojet e ndryshme të florës dhe faunës. Mirëpo nuk ka të dhëna për ndonjë lloj të rrallë, apo të pazakonshëm të florës apo faunës, ndikimi është minimal, dhe pothuajse jo relevant.
Zhurma	Potencial minimal	Gjate ndërtimit ka pasur potencial të zhurmës por	Gjate operimit të sistemit të impiantit fotovoltaik nuk do të

		pas ndërtimit nuk ka fare zhurmë,	këtë fare ndikime ne zhurme sepse panelet fotovoltaike janë te vendosura ne çati dhe te rrethuara me mure mbrojtës.
Shëndeti i qytetareve dhe konsumatorëve	Potencial relativ	Në kushte jo të duhura mirëmbajtjes se hapësirës se impiantit fotovoltaik,	Te gjitha pajisjet te cilat mund te kenë ndikime ne shëndetin e qytetareve do tu kushtohet rëndësi e veçan ne mirëmbajtjen e tyre.

8.9 Menaxhimi i mbeturinave

Gjatë instalimit të Impiantit fotovoltaik me kapacitet 199.65 KVp mbi objektin e ndërtesës 02 “RIZAM Holding” SH.P.K., krijohen mbeturinat ne sasi te vogël nga mbetjet e ambalazhesh së letrës dhe plastikëve, pra kryesisht mbeturina te riciklueshme ndërsa gjate operimit kemi mbeturina komunale të cilat i bënë personeli gjatë procesit te punës. Prandaj këto mbeturina duhet të adresohen në mënyrë adekuate, në mënyrë që ato mos të jenë faktorë ndotje në mjedis dhe të jenë në harmoni me praktikat e mira mjedisore dhe ligjet vendore në fuqi. Për largimin e këtyre mbeturinave komunale ato dërgohen ne kontejner te cilat merren nga kompania për menagjimin e mbeturinave komunale për rajonin e Prizrenit.

Sipas katalogut shtetëror me poshtë i përshkruajmë mbeturinat qe gjenerohen tek impianti fotovoltaik me kapacitet 199.65 KVp:

Gjatë ndërtimit:

- 15 01 01: Ambalazhë letre dhe kartoni,
- 15 01 02: Ambalazhë plastike,

Gjatë Operimit:

- 20 01 01: Letër dhe karton,
- 20 03 01: Mbeturinat e përziëra komunale,

9. PËRSHKRIMI I PASOJAVE NEGATIVE MJEDISORE

Sa i përket aksidenteve apo katastrofave të mëdha që lidhen me këtë projekt nuk kemi fare, rrezik mund të kemi vetëm nga energjia elektrike e cila mund të djeg ndonjë kablo po aparat, por edhe për këtë kompania i ka marruar të gjitha masat duke siguruar aparate për fikjen e zjarrit.

10. MONITORIMI DHE RAPORTIMI

Monitorimi - Në bazë të gjendjes faktike në terren, pasi që ky aktivitet nuk paraqet trysni mjedisore monitorim i detyrueshëm dhe permanent i treguesve mjedisor janë të domosdoshëm. Produktet dhe ndikimet në mjedis do të kontrollohen në mënyrë të rregullt dhe për çdo rast duhen të merren masat e nevojshme komform ligjeve dhe të njoftohen organet kompetent .

Raportimi - do të kryhet nga personi përgjegjës i autorizuar nga menaxhimet, gjegjësisht nga ekspertet e kompanisë. Në raport, eventualisht do të përfshihen të dhënat për monitorimin e të gjitha parametrave të cilët do të jenë kërkuar në Pëlqimin Mjedisor, përkatësisht lejen mjedisore e cila lëshohet nga MMPHI pas marrjes së Pëlqimit Mjedisor.

11. PËRMBLEDHJE E PËRGJITHËSHME

Duke analizuar studimin e bërë për identifikimin e ndikimeve të mundshme, masave për parandalimin e ndikimeve, intervistave e opinioneve, si dhe duke iu referuar dokumenteve ekzistuese mund të arrijmë në një përfundim si në vijim:

Instalimi i një sistemi fotovoltaiq për prodhimin e energjisë elektrike, synon të ulë varësinë nga burimet tradicionale të energjisë dhe të kontribuojë në përmirësimin e qëndrueshmërisë mjedisore të kompanisë.

Sa i përket Ndikimeve Kryesore në Mjedis ato paraqiten në sasi shume të vogël si:

Ajri:

- **Pozitive:** Reduktimi i emetimeve të gazrave serë dhe përmirësimi i cilësisë së ajrit,
- **Negative:** Emetimet gjatë prodhimit të paneleve.

Uji:

- **Pozitive:** Reduktimi i ndotjes së ujërave nga përdorimi i energjisë fosile.
- **Negative:** Rreziku i ndotjes nga kimikatet gjatë prodhimit dhe aksidentet mjedisore.

Toka:

- **Pozitive:** Reduktimi i ndikimit nga minierat dhe ulja e përdorimit të tokës për nxjerrjen e burimeve fosile.

- **Negative:** Ndotja nga kimikatet dhe mbeturinat elektronike.

Biodiversiteti:

- **Pozitive:** Mbrojtja e ekosistemeve nga reduktimi i përdorimit të energjisë fosile.
- **Negative:** Ndikimet gjatë instalimit dhe shqetësimi i specieve vendore.

Zhurma:

- **Pozitive:** Operacion i qetë pas instalimit.
- **Negative:** Zhurma gjatë instalimit dhe mirëmbajtjes.

Masa qe duhet te merren:

- **Për ajrin:** Zgjedhja e materialeve më të përshtatshme, kontrolli i emetimeve dhe mbjellja e gjelbërimit.
- **Për ujin:** Sistemi i menaxhimit të ujërave të shiut, trajtimi i kimikateve dhe pastrimi i ujërave të ndotura.
- **Për tokën:** Riciklimi i paneleve të dëmtuara, përdorimi i materialeve të riciklueshme dhe menaxhimi i mbeturinave.
- **Për biodiversitetin:** Vlerësimi i ndikimeve, monitorimi i specieve të rrezikuara dhe masat për mbrojtjen e zogjve.
- **Për zhurmën:** Planifikimi i orarit të punimeve, përdorimi i pajisjeve të qeta dhe barrierat e zhurmës.
- **Për aksidentet:** Sistemet e shuarjes së zjarrit, trajnimi i personelit dhe planifikimi i emergjencave.
- **Për eficiencën energjetikë:** Përdorimi i teknologjive të avancuara, monitorimi i performancës dhe mirëmbajtja periodike.

Vendosja e Paneleve diellore per prodhim të energjisë me kapacitet 199.65 kWp mbi çatinë e objektit të ndërtesës 02 "RIZAM Holding" SH.P.K. është një hap pozitiv drejt qëndrueshmërisë mjedisore dhe reduktimit të varësisë nga burimet fosile. Ndërkohë që ndikimet negative të mundshme janë të pranishme, masat të propozuara sigurojnë minimizimin e tyre dhe maksimizimin e përfitimeve mjedisore. Ky projekt përfaqëson një investim të rëndësishëm në energjinë e rinovueshme dhe një kontribut të rëndësishëm për mbrojtjen e mjedisit dhe përmirësimin e cilësisë së jetës në Prizren.

Mendojmë se këto të dhëna janë të mjaftueshme në raportin e VNM-së dhe i propozojmë institucionit kompetent përkatësisht Ministrisë se Mjedisit, Planifikimit Hapësinorë dhe Infrastrukturë (MMPHI), për dhënien e mendimit pozitiv për Pëlqim Mjedisor sipas kërkesës së investitorit-aplikuesit “RIZAM Holding” SH.P.K nga Prizreni.

12. ANALIZA KOST – BENEFITE E PROJEKTIT:

Forma tabelare - Kosto e Parashikuar e Projektit	
INVESTITORI:	"RIZAM Holding" SH.P.K.
Adresa:	Mamushë
Komuna:	Prizren
Nr. Tel.	+383 44 501 628
Elmai:	rizam_holding@hotmail.com

Nr.	Përshkrimi	Njësia	Copë	Çmimi [EUR]	Kosto [EURO]
1	Blerja, Ndërtimit dhe instalimi,				
1.1	Furnizimi paneleve fotovoltaike bifaciale 330 Wp	copë	552	53	25.920.0 €
1.2	Furnizim –Vendosje e Inverterave	copë	4	4,000.0	14,600.0 €
1.3	Furnizimi i strukturës fikse për montimin e paneleve	MWp (DC)	1	8,500.0	7,500.0 €
1.4	Furnizimi i Kablllove dhe konektoreve DC & AC	LS	150	6	900.0 €
1.5	Instalimi I moduleve fotovoltaike, strukturës, inverterave dhe kablllove	MWp (DC)	182	100	17,200 €
1.7	Lidhja me rrjetin	komplet	1	3,500.0	3,500 €
Kosto Totale e Investimit:					69,620.00 €

Investitori:**"RIZAM Holding" SH.P.K.**

13. LITERATURA E PERDORUR

Lista e bibliografisë (referencave) së burimeve të përdorura për përshkrimet dhe vlerësimet e përfshira në raport.

- Te dhënat nga Investitori
- [SEA Prizren.cdr \(unhabitat-kosovo.org\)](http://unhabitat-kosovo.org)
- [PRIZREN.pdf](#)
- [RIZAM HOLDING | PRIZREN BLOK | TULLA , PRODUKTE NGA ARGJILA, PRODHIME PER NDERTIMTARI,KRUSHE E VOGEL BLOK, MAMUSHA | BRICK FACTORY,PRIZREN IZOBLOK ,MAMUSA](#)
- [Kërko dhe paraqit - KGP \(rks-gov.net\),](http://rks-gov.net)
- [OpenStreetMap,](#)
- [LIGJI NR. 08/L-181 PËR VLERËSIMIN E NDIKIMIT NË MJEDIS \(rks-gov.net\),](http://rks-gov.net)